

Naročnina mesečno
25 Din, za izuzem-
stvo 40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-I. Junaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Karteli

Eno najbolj znanih organizacijskih form v modernem gospodarskem življenju predstavljajo danes karteli. Pa saj se tudi zanje in proti njim bije povsod boj, ki zanima vso široko javnost brez ozira na stanove in direktne zveze s karteli samimi. Na eni strani zagovarjajo podjetniki kartele kot primerno organizacijo industrije, na drugi strani pa so predvsem konzumenti predmetov, ki se izdelujejo v tvornicah kartelov, hudi nasprotniki kartelov, kar je razumljivo. Tudi v predvojni Avstriji je vprašanje kartelov razburjalo parlamente in javnost, po vojni pa se je ta boj v eni ali drugi obliki nadaljeval in tudi pri nas se vedno bolj pojavljajo glasovi proti kartelom, ki so dosegli vsaj to, da je napovedan poseben zakon o kartelih, katerega sedaj že pričakuje naša javnost.

Da se odstranijo nesporazumi, ki nastajajo pri vprašanju kartelov, bodi povedano, da je kartel po definiciji Liefmanna zveza podjetnikov, (ki pa ostanejo samostojni podjetniki v industriji,) ki ima namen monopolistično izkoristiti trg ali z drugimi besedami, da skuša skupno akcijo doseči gotov gospodarski rezultat. V nasprotju s karteli imamo truste, ki so pa že združitev cele vrste podjetij v enotno podjetje. Koncerni so pa združitev podjetij, ki pa ostanejo pravno samostojna, v enoto, kjer je tehnično vodstvo produkcije povsod isto, ravnotako tudi trgovsko ter finančno vodstvo.

Namen kartelov je obvladovanje trga. To se da doseči s sporazumi večanih podjetij glede prodaje, produkcije cen, plačilnih pogojev, razdelitve kroga konzumentov itd. Najbolj občutni so za narodno gospodarstvo oni karteli, ki določajo cene in proti tem kartelom gre vsa borba ne samo neposrednih konzumentov predmetov, ki jih izdelujejo kartelirana podjetja, ampak tudi vse javnosti. Kajti posebno v časih krize postaja regulacija cen neznosna, ker drži cene visoko, dočim opažamo povsod drugod padanje cen in s tem se tudi večja delež karteliranih podjetij na socialnem produktu na škodo drugih podjetij in stanov, ki nimajo moči vzdržati svoje cene ob splošnem padcu cen na nivoju, ki bi omogočal znatne dobičke.

Podjetniki, ki so večani v kartelih, povdarjajo, da imajo karteli to dobro stran, da skušajo zagotoviti stalnost v cenah in produkciji tudi v časih slabe konjunkturo in da tako skrbijo za preprečevanje kriz. Opaziti je res sicer, da v dobrih časih karteli preprečujejo dvig produkcije, ki bi lahko postal prevelik in bi spravil gospodarsko življenje iz ravnotežja, toda v časih krize ta argumentacija odpušča, ker takrat preveč bremene gospodarstvo cene kartelov, ki ostajajo tudi v dobi krize tako stalno visoke, da zagotove rentabilnost tudi slabšim podjetjem. K temu bi dodali še en razlog, ki govori proti koristnosti visokih cen. Industrijska produkcija je že tako organizirana, da ceni nemški zavod za proučevanje konjunkturo v Berlinu kartelirano industrijsko produkcijo na polovico vse industrijske produkcije v Nemčiji. Toda vključ politiki stabilnih cen je prišlo do velike industrijske krize, ki jo doživlja danes ves svet.

Iz dejstva, da v časih krize karteli ne prilagode svojih cen ostalim cenam, sledi, da je treba najti način, kako prilagoditi poslovanje kartelov, ki zasledujejo izključno samo rentabilne cilje, ostalemu gospodarskemu življenju. Da se prepreči izkoriščevalna politika kartelov, je v celni vrsti držav posegla vmes zakonodaja, ki omejuje delovanje kartelov v tej ali oni obliki. Danes imamo kartelne zakone že v tehel državah: Nemčija, Norveška, Združene države severnoameriške, Argentina, Madžarska, Avstrija, Kanada, Nova Zelandija, Poljska in v najnovšem času češkoslovaška. V ostalih državah ni posebnih zakonov in odredb o kartelih, ampak se pri njih vporabljajo samo splošna določila drugih veljavnih zakonov.

Predvsem morajo karteli v državah, kjer so posebni kartelni zakoni, biti registrirani pri oblasteh ali pri posebnem uradu. Ta urad izvršuje v okviru zakona nadzorstvo nad karteli. Nekod pravijo, da tak urad, ki samo izvršuje kontrolo, ne zadostuje vsem zahtevam. Kajti danes je možnost kontrole javnosti majhna, da bi lahko pritisnila na kartele v smislu vpoštevanja potreb ostalega gospodarstva. Zato se vedno bolj pojavlja zahteva, naj država ne kontrolira samo kartelov, ampak tudi poseže v njih poslovanje, ko se pokaže za to potreba. To je danes, ko država posega v vse gospodarske odnose, posebno v nekaterih državah, ter jih ureja v smislu celokupnosti in njenih interesov, tudi razumljivo. Seveda pa država oglasit ne sme biti v preozkih stikih s kapitalom ali pa ga tretirati preveč prizanesljivo. Le neodvisni faktorji lahko pravilno usmerjajo tok gospodarstva, da ne bi trpeli upravičeni interesi posameznih stanov. Posebno pozornost zaslužijo in so poglavje za se mednarodni karteli.

Tudi v naši državi je cela vrsta kartelov, katerih poslovanje pozna tudi že široka javnost in ni čuda, če se vedno bolj čujejo glasovi, da se naj delovanje kartelov regulira. Vpoštevanje moramo se dejstvo, da je v naši agrarni državi v nemali meri vzrok krize kmetijskega stanu tudi prevelika razlika v cenah med industrijskimi izdelki ter kmetijskimi proizvodi. Visoke cene industrijskih izdelkov so v nemali meri steer res tudi plod carinske zaštite, nadalje sploh davčnega sistema, ki omogoča dalekosežnejšo prevlado stroškov v obliki višjih cen na konzumenta. Vendar pa bi se gotovo izkazalo, da bi se nekateri industrijski izdelki lahko pocenili, če bi bilo delovanje kartelov omejeno.

Že zdavnaj je premagano načelo popolne tekinovne svobode v gospodarskem življenju, ki ni več uporabno tudi za kapitaliste ne. V novi dobi močnih gospodarskih organizacij so nastali karteli ter druge organizacije, ki so izraz visokorazvitega kapitalističnega gospodarstva. Toda vse te organizacije se morajo podrediti višjim ciljem. Ne sme jim biti edino načelo: čimvečji dobiček. Njih delovanje mora biti v skladu z ostalim gospodarskim delom v državi, da se ne ustvarjajo prevelike socialne razlike, ki bi lahko izkvalje upravičeno negotovanje šibkejših ter pomoči potrebnih slojev.

Evropa gradi trdnjavski zid za obrambo miru

Francija se hoče preko Nemčije in Italije povezati z vsem evropskim vzhodom, da podere vse razdiralne naklepe revizionistov, ki jih vodi Italija

V večerajšnji prvi izdaji »Slovenca« smo poročali iz Pariza, da namerava francoski zunanji minister Paul Boncour v januarju prihodnjega leta prepotovati ves evropski vzhod (tudi Jugoslavijo), da »mobilizira francoske zaveznike«. Kot ilustracijo k temu poročilu priložujemo naslednje pismo, ki smo ga sprejeli iz Pariza in ki odpira zanimive poglede v zakulisje zunanje politike.

Pariz, 9. decembra 1933.

Pred enim letom je Mussolini zanesel prvič v Evropo debato o reviziji mirovnih pogojev. Višek je dosegla njegova akcija, ko se mu je posrečilo, da je privlekel tudi francosko zunanje ministrstvo v svoje mreže in pripravil menda najbolj naiivnega francoskega zunanjega ministra zadnjih 30 let g. Paul-Boncourja do tega, da je dne 16. junija dovolil svojemu rimskemu poslaniku de Jouvenelu, da v družbi angleškega, nemškega in italijanskega zastopnika podpiše »pakt o sodelovanju štirih vele-sil«. Ves evropski vzhod od Baltika do Sredozemlja je drhtel od razburjenja in rotil Boncourja, naj ne stori tega greha, a vse je bilo zaman. Kot da bi hotel z zavezanimi očmi v temno, viharo noč. Francoska vlada je sicer prilivala vode, ko se je streznila, a bilo je prepozno, načelo revizije je bilo sprejeto v debato. Vsi nadaljni dogodki so le posledica tega greha storjenega v vroči junjski noči.

Od pakta štirih do »obnove« Zeneve

Pakt štirih poleg Zveze narodov, ki je pakt ne samo štirih ampak vseh držav, ne more živeti, torej dol z Zvezo narodov! Nemčija najprej zaloputne vrata. Sedaj prihaja zopet Mussolini z novim načrtom, kako se naj Zveza narodov »preosnuje« in izraža grožnjo, da jo bo sicer zapustil tudi on. In že ališimo zbor vseh zaratniških revizionističnih držav, ki pojejo slavospeve načrtu o »preosnovi Zveze narodov«: Nemčija, Madžarska, in kajpada tudi Anglija. Zveza narodov je treba razbiti in jo »obnoviti« tako, da bo postala poslušno orodje, s katerim nameravajo zaratniki razbiti

pozneje tudi mirovne pogodbe, ki so zaključile svetovno vojno.

»Preosnovana« Zveza narodov

»Svet Zveze narodov, kot obstoja sedaj, se mora umakniti direktoriju velesil.« to je prva zahteva. »Način glasovanja, ki je dal protestu samo ene države moč, da prepreči pravnoveljavne sklepe, se mora spremeniti v toliko, da bo odslej odločevala navadna večina glasov v zboru Zveze narodov.« to je druga zahteva. »Namen Zveze narodov ni onemogočiti razprav o mejah, ampak njen namen je, spremeniti politično karto Evrope.« to je tretja zahteva. »Členi v paktu Zveze narodov, ki govorijo o kaznih proti napadalcu, morajo iz pakta izginiti.« to je zadnja zahteva italijanskega »obnovitvenega načrta«. Pakt Zveze narodov, ki je imel sprva nalogo, da čuva in brani mirovne pogodbe, bi odslej imel nalogo, da jih uniči.

Med tem ko je Paul-Boncour...

Tako katastrofalnega razvoja evropske politike na žalost Paul-Boncour ni videl, ko je podpisoval junija meseca tisti čudotvorni Mussolinijev pakt štirih. A slutiti so ga zavezniki Francije na vzhodu. Slutila ga je najbolj jasno Poljska, ki je prišla do azključka, da si ji ni treba delati več nikakih iluzij in da mora vzeti usodo svojih meja v svoje lastne roke. Slutila ga je Mala zveza, ki je protestirala in se slednjič rezignirala, da si bo poskrbela svoja lastna sredstva za obrambo svojega ozemlja. Slutil ga je Balkan, ki je pozabil na stare razprtije ter se začel zbirati pod novimi gesli sodelovanja, sporazuma in miru.

Mussolinijeva budnica

Zdi se, da je Mussolinijev predlog o »preosnovi Zveze narodov« bil tudi zadosti brutalen, da je zbudil tukajšnje zunanje ministrstvo in predvsem Paul-Boncourja iz spanja v goreči hiši, kajti nenkrat je bil pozvan v Pariz češkoslovaški zunanji minister Beneš »na razgovor« in nenkrat so se razširile po časopisju novice, da je Paul-Boncour sklenil podati se na dolgo potovanje po Evropi in pri tej priliki obiskati vse prestolice Male zveze,

Poljsko, baltske države in Sovjetsko Rusijo. To bi bilo na vsak način prikrvat v zgovornosti, da aktivni francoski zunanji minister osebno gre na neke vrste agitacijsko potovanje k svojim zaveznikom in zato morajo vzroki, ki so dovedli do tako dalekosežnega sklepa, biti tudi neizmerno tehtni. Zaveznikom, ki so izgubili nekaj iluzij — kdo bi jim zameril — in tudi nekaj zaupanja v zunanjo pomoč, je treba priti novih trdnih jamstev, ki bodo znova dvignila zaupanje v njihovo veliko prijateljstvo na zapadu. Nato pa je treba vse te zaveznike organizirati in med seboj povezati, da se bodo lahko postavili v bran vsakemu nadaljnjemu razdiralnemu načrtu Italije, Nemčije in Anglije.

Mirovni četverokot

Če se Zveza narodov, ki je bila zaščitnica malih in njihovih pravic, po zaslugah Italije, Nemčije in Anglije razbije, ali postane voditeljica revizionizma, potem mora že stati pripravljen nepremagljiv zid, izza katerega se bodo one države, ki so za nedotakljivost mirovnih pogojev, mogle uspešno braniti. In ta zid poide graditi Paul Boncour ob dvajseti uri. Hvala Bogu, piše tukajšnji »ECHO de Paris«, da vzhodne države niso bile tako lahkomisljene in da so se organizirale same, ko je Paul Boncour hodil še v Italijo, tako da še ni preveč zamujenega. Naloga Francije bo, da odgovori na italijanski udarec z velikim ves evropski vzhod obsegačim obrambnim sistemom, ki bo postavil v službo miru Francijo in Sovjetsko Rusijo ter vse tri močne politične skupine, ki se oslanjajo na obrobje Rusije: poljsko-baltiški blok, blok Male zveze in balkanski blok.

Zveza narodov naj ostane to, kar je, društvo enakopravnih držav in narodov za obrambo miru, ali pa naj se Evropa deli v tabore. Slepomičenje ni več dovoljeno. Francija in njeni zavezniki z vsem srcem želijo prvo, toda če bi po zaslugah drugih Zveza narodov postala orodje za nove znebe, če naj služi samo italijansko-anglo-škotsko-nemskimi intrigami, potem bo Evropa presenetila trdna organizirana volja prijateljev miru in mirovnih pogojev v obliki velike zveze zapada z vzhodom.

R. M.

»Od Triglava do Črnega morja«

Veseli slovanski jug

Drugi dan bivanja bolgarskega kraljevega para v Jugoslaviji

Na grobu neznane junaka

Belgrad, 12. dec. Dopoldne ob 9.30 so bili zbrani na Avali vsi, ki so bili določeni, da bodo prisostvovali polaganju venca na grob Neznane junaka, ki ga bo položil bolgarski kralj Boris. Med navzočimi so bili predsednik vlade dr. Milan Srskić, minister vojske in mornarice, general Dragomir Stojanović, načelnik glavnega generalnega štaba general Milovanović, admiral Prica, komandant Belgrada general Tomić, dvorne dame gđe. Comakova, Petrova in ga. Dundjerska, maršal dvora general Dimitrijevič, bolgarski maršal dvora polkovnik Pančev, bolgarski vojaški odposlanec podpolkovnik Krajev, šef bolgarskega tiskovnega urada Todor Hristov in namestnik šefa centralnega prešbiroja Teofil Djurovič. Bila je postrojena tudi častna četa 19. polka z zastavami in godbo ter pričakovala prihod Nj. Veličanstva.

Ob 10.15 so prispeli predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Nikola Mušanov, bolgarski poslanik na našem dvoru g. Kjušeivanov, zunanji minister g. Jevtič, minister dvora g. Antič, bolgarski svetnik Grujev, ravnatelj bolgarskih železnic inž. Boškovič in prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Ječmenič.

Ob 10.20 so prispeli suvereni v spremstvu dežurnih adjutantov gg. Velikoviča in polkovnika Lukasa na Avalo. Poveljnik častne čete 18. polka je podal Nj. Vel. poročilo. Po končani smotri je Nj. Vel. kralj Boris položil na grob neznane junaka venec z bolgarsko trobojnico, na kateri je bila krona z napisom: »Boris III«. Vsi prisotni so izkazali Neznanemu junaku čast z enominutnim molkom.

Na grobu Petra Osvoboditelja

Z Avalo se Njihova Veličanstva nadaljevala pot proti Topoli. V vseh krajih do Topole so prirejali Njihovim Veličanstvom silno prisrčen sprejem. Prva nasebina od Avala je Italija, kjer so bile vse hiše okrašene z zastavami. Prav tako v Mladenovcu. Vse mesto je bilo na nogah in pozdravljalo naš in bolgarski kraljevski par. Po ulicah je bila zbrana šolska mladina in meščani, ki so vsi pozdravljali prihod suverenov z mahanjem rok, z zelenjem in z vzklikanjem »Živeli«. Posebno prisrčen sprejem je bil prirejen v Topoli. Mesto je bilo okrašeno z našimi in bolgarskimi zastavami. Pred vhomom v Topolo je stal slavalok in na njem napis v bolgarščini »Dobre došli«, nato pa v našem jeziku »Dobro nam došli«. Pred slavalokom se je zbralo prebivalstvo s predsednikom občine g. Radovanom Popovičem, dijaštvom in uradnjstvom na čelu. Ko so se polavila Njihova

va Veličanstva, je množica začela vzklikati »Živeli« in »Hura!«.

Ob 12.05 je privozil na Oplenac avto s kraljema Aleksandrom in Borisom ter princem Cirilom. Nj. Vel. kralj je peljal svoja gosta v cerkev. Adjutanta sta nesla venec v cerkev, tam ga je vzel iz njunih rok kralj Boris in ga položil na grob blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja. Venec je spleten iz prekrasnega prirodnega cvetja ter je na njem velika bolgarska državna trobojnica, na njej pa začetnice kralja Borisa in kraljice Ivane. Po položitvi venca je Nj. Vel. kralj Aleksander razlagal Nj. Vel. kralju Borisu freske in ikono-staze, posebno dolgo sta se pa zadržala na galeriji Nemanjinih fresk. Nato sta oba vladarja stopila

Svet o dogodkih na Balkanu

Pariz, 12. decembra. AA. Tukajšnji politični krogi so zlasti zadovoljni s pokretom za zblizanje med Bolgarsko in Jugoslavijo. Taisto stran sedanjih dogodkov naglašajo tudi listi. Vsi izražajo želje, naj bi ta pokret ohrotil bogate sadike za mir na Balkanu in za čim tesnejše zblizanje med obema bratskima narodoma.

Konec nadzorstva velesil

»Tempe« priobčuje o sedanjem obisku v Belgradu uvodnik. Pisec pripisuje belgradskim dogodkom največjo važnost in zgovorniki pomen. Dalje opozarja na odziv, ki ga je sedanjí obisk izval tako med bolgarskim kakor med jugoslovanskim narodom in v časopisju obeh držav. Belgrad, ki želi pomiritve obeh narodov, se lahko raduje, da skušata oba naroda v času, ko vlada v Evropi popolni kaos in ko pretresajo ostali svet tako globoki dogodki, oprostiti se spon velikih narodov, ki so po nekaki tradiciji vršili nadzorstvo nad njima in da se skušata z lastnimi sredstvi organizirati in se zavarovati pred novimi katastrofami. Odklanjač mednarodne zaplete v Evropi mislita oba naroda predvsem na svojo lastno zaščito in na ustvaritev gesla »Balkan balkanskim narodom!«.

Navdušenje v Soliji

Sofija, 12. decembra. AA. Kolikšno je zanimanje solijske javnosti za obisk bolgarske kraljevske dvojice v Belgradu je razvidno iz tega, da so bili kioski, kjer prodajajo belgrajske liste, prav oblegani ob občinstva, ki si je hotelo na ta način nabaviti najpodrobnejša poročila o sprejemu v Belgradu. Ponekod so morali prve strani belgrajskih listov nalepiti na kioske, da so jih mogle množice čitati.

Liubezen med dvema bratomu

Sofijski listi priobčujejo živahne komentarje o obisku bolgarske kraljevske dvojice v Belgradu. »Pobeda« prinaša na uvodnem mestu članek v naslovu »Nova doba na Balkanu«. Pisec navaja, kako se je začel razvijati dalekosežen pokret za ustvaritev bolgarsko-jugoslovanskega zblizanja. Temu zblizanju naj pripomorejo tudi sedanje svečanosti v Belgradu. Nato nadaljuje pisec: Te izraze bratstva in ljubezni so sprejeli z največjim zadovoljstvom in radostjo v vseh kraljev slovanskega juga od Triglava do Solije in Črnega morja. »Mir« objavlja članek pod naslovom »Svečanosti« in pravi: Nj. Vel. kralj Boris in Nj. Vel. kraljica Ivana sta bila sprejeta v Belgradu na način, ki mora razveseliti vsa bolgarska srca. To je bilo nekaj več, kakor navadni službeni sprejem. Tu so se pokazala ljubezen med dvema bratskima narodoma, ki si drug drugemu stiskata roke. To be koristilo izkrenemu zblizanju med Jugoslavijo in Bolgarsko in bo velikega pomena za varnost obeh držav.

Radost v Romuniji

Bukarešta, 12. decembra. AA. Rador poroča. Tukajšnji listi tudi nanes naglašajo pomen belgrajskega vladarskega sestanka in ugotavljajo, da je ta sestanek napravil odličan vtis v inozemstvu. »Universul« pravi med drugim, da javnost vseh držav Male antante pozdravlja belgrajski obisk kralja Borisa, v katerem vidi nov korak do končnega sporazuma na Balkanu. Obisk kralja Borisa meseca januarja v Bukarešti, nadaljuje list, bo vno-vič podčrtal željo Bolgarije, da se sporazume s sosedji za ureditev vseh vseh vprašanj.

Uspeh komunistične revolucije v Španiji: 165 mrtvih, 160 ranjenih

Pariz, 12. dec. Iz Madrida poročajo, da vlada popolnoma obvlada položaj. Sele zdaj je mogoče prenesti, kako obsežno je bil zasnovan anarhistični upor; toda vlada mu je bila kos, ker je bila nanj pripravljena. Po prvih poročilih se je zdelo, da gre samo za komunistično vstajo, toda na delu so bili tudi najhujši ekstremisti, ki jih špansko delavsko gibanje sploh pozna, to so sindikalisti. Tako se je n. pr. zgodilo, da v Barceloni komunisti niso v prvem trenutku niti sledili ukazu sindikalistične organizacije, naj stopijo v stavko. V mestih, kjer imajo moč socialisti, sploh ni izbruhnila stavka in tudi nemiri niso bili tako veliki.

Strašen atentat na brzovlak

Anarhisti se niso ustavili pred nobenim sredstvom, ki naj bi pripomogel do uspeha njihovi akciji. Najstrašnejši zločin bi gotovo bil atentat na brzi vlak Barcelona-Sevilla blizu Valencije, o katerem je javnost že zvedela. Podrobnosti so vprav strašne. Ko je brzi vlak prispel na neki most, je eksplodiral sredi mosta pekleniski stroj, ki je vrgel vse vozove razen lokomotive čez most v reko. Strojnik je ostal živ, kurjaka je ubilo. In z njim je našlo smrt še 29 potnikov. Strojnik je šel več milijev peš do bližnje postaje, da bi obvestil svoje predstojnike o strašni nesreči. Ponesrečeni potniki so ostali štiri ure med razvalinami in vpiili na pomoč. Eden izmed njih je znorel. Z vlakom niso mogli na pomoč ponesrečencem, ker so anarhisti odvisili na nasprotni strani del tratin.

Anarhistična delavska zveza v Barceloni je proglasila v nedeljo stavko in po kratkem odporu so ji sledile tudi druge delavske organizacije. Splošno so se celo komunisti upirali ukazu za stavko. V Sevilli obvladujejo položaj socialisti, ki niso sledili anarhistom. Prav tako so se socialisti tudi v Madridu upirali anarhističnemu ukazu, naj bi delavstvo stavkalo.

Angleški konzul v mestu Algras je pozval an-

gleške potnike, ki so si ogledovali mesto in okolico, naj tako zapustijo Španijo in se vrnejo v Gibraltar. V Manresi je eksplodirala bomba v električni centrali in vse mesto je ostalo v temi. V Cadice so uporniki vrgli več bomb v vojašnico »Guardia Civil« in zažgali več tramvajskih voz. Človeških žrtev k sreči ni. »Guardia Civil« se je postavila v bran in razglašala upornike. Cerkve niso trpele posebne škodo. Pozneje so anarhisti vrgli več bomb proti oddelku civilnih stražnikov. V Villa Nueva de la Serena je policija šele po 24 urah premagala upornike, toda poveljnik in štirje vojaki so bili ubiti. V okolici Tevrea so anarhisti zasedli več vasi. Vas Valde-robels je ostala v njihovih rokah.

Bilanca zadnjih krvavih dni je strašna. Doslej so ugotovili, da je bilo 15 policijskih stražnikov ubitih in nad 30 ranjenih. Med stavkajočimi je bilo 59 mrtvih in okoli 130 ranjenih. Splošno sodijo, da je število mrtvih delavcev in anarhistov mnogo višje in da bo doseglo najmanj 150.

Nekateri vlaki so ostali kar na progi, ker so jih stavkajoči železničarji zapustili. Tako se je moral vlak Madrid-Sevilla ustaviti v Los Rosales.

Tuja legija prihaja iz Maroka

Madrid, 12. dec. b. Generalna stavka, ki jo je proglasila revolucionarna zveza, se lahko smatra, da je propadla. Strajku so se pridružili zidari, natakarji in šoferji, železničarji pa le v manjših skupinah. V pokrajini Barceloni znaša število stavkajočih samo 15%. V raznih središčih je prišlo v teku večeršnjega dne do težkih spopadov. Čuje se, da je španska vlada sklenila, da pokliče iz Maroka tujo legijo, da s pomočjo nje vpostavi red, ker so se davi v Siragosi nadaljevale nove krvave borbe. Oblasti so prijele več tisoč oseb. Kljub temu pa še ni mogoče podati prave slike o tej novi španski revoluciji in o njenem rezultatu, kajti vse telefonske naprave so deloma potrpane, deloma pa popolnoma uničene.

Sestanek v Košicah

Beneš: „Mir s Cerkvijo radi Slovaške“

Praga, 12. dec. V katoliških krogih so postali pozorni na Beneševе izjave v Košicah, ker zadevajo odnose katoličanov do države in razmerje med češkoslovaško državo in Vatikanom.

Mesto Košice je priredilo v čast znanemu ministru kosilo. Ministra je pozdravil župan in za njim se je oglašil k besedi škof dr. Čarsky, ki je izpregovoril takole: »Pozdravljam vas, g. minister, kot enega izmed glavnih predstavnikov našega narodnega življenja na slovaškem vzhodu. Slovaški narod je bil podoben bolniku v smrtni agoniji. Imel ni šol, ne tiska, ne prave narodne zavesti. Takrat je božja previdnost zbudila moše, ki so vse žrtvovali za vstajenje Slovaške. Med temi ste bili tudi vi, gospod minister. Zato so vam Slovaki hvaležni. Kot duhovnik pozdravljam vas moška, ki je propovedoval načela morale in človečnosti doma in v svetu. To so načela pravičnosti za male in velike, za posamezne, za narode in države. Kot škof cenim posebno vaše veliko razumevanje za pomen Cerkve v javnem in državnem življenju ter da se vam je posrečilo v hudih razmerah doseči sporazum, ki je dovel do sklenitve modusa vivendi. Bog naj blagoslovi vašo prizadevanja, da bi dosegla uspeh.«

Nato so govorili še predstavniki židovskih organizacij, kakor tudi predstavniki madžarske narodne manjšine. Dr. Beneš je najprej povedal, kako dober vtis je napravil nanj sprejem na Slovaškem in je nato obrnil proti škofu Čarskemu nadaljeval. Poudaril je, da si morajo Čehi in Slovaki pomagati med seboj kot bratje. Vzrok naših diplomatskih uspehov tiči v tem, da se pri pogajanjih vedno živimo v medsebojno bol in medsebojne skrbi. Diplomacija ne obstoji v goljufiji.

kakor mnogi menijo, temveč politični uspehi slovnice samo na pravičnosti in človeški moral. Glede modusa vivendi je minister dejal, da bo država vedno spoštovala verska čuvstva. »Mi smo sklenili modus vivendi še s posebnim ozirom na slovaško vprašanje. Rad bi, da bi besede škofa Čarskega o sodelovanju vseh katoličanov slišali ne samo na Slovaškem, temveč po vsej republiki.

„Svet nima denarja za vojno pravi Masaryk“

Krakov, 12. dec. »Illustrirani Kurier Codzienny« objavlja razgovor svojega praškega dopisnika s predsednikom češkoslovaške republike Masarykom, ki je naglasil, da ne vidi vojne v bodočnosti. Svet nima za to denarja, je izjavil Masaryk. Vsa vprašanja se lahko rešujejo tudi brez vojne. Masaryk ne razume, zakaj naj bi vprašanje narodnih manjšin povzročilo vojno. To je sicer resno vprašanje, resno za ves svet, toda nova vojna bi zopet ustvarila samo nove narodne manjšine. Na vprašanje glede ogroženosti demokracije je predsednik češkoslovaške republike odgovoril, da te nevarnosti ni. V posameznih primerih in v gotovih časih se je res demokracija poslužila diktature, kakor tudi drugačnih ustavnih oblik, to pa je bilo potrebno v njeno obrambo. Tudi demokracija prehaja sedaj skozi krizo, pa saj je kriza danes povsod in na vseh tleh, zakaj naj ne bi ne bila tudi v demokraciji. Tudi pri nas vlada nezadovoljstvo, ki pa je bolj gospodarskega, kakor pa političnega značaja.

Mussolinija vleče Hitler!

Kaj išče Mussolinijev agent Suvich v Berlinu

Pariz, 12. dec. Tukajšnji listi se splošno ne zanimajo posebno za pot italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve Suvicha v Berlinu. Vsekar stavijo njegovo potovanje v zvezo z intenzivnimi diplomatskimi pogajanjmi, ki se vršijo te dni med pomembnejšimi prestolnicami evropskih držav. Suvicheva pot je v zvezi tudi z nedavnim obiskom komisarja za zunanje zadeve Litvinova v Rimu. Danes je že znano, da Mussolini ni imel posebne sreče pri Litvinovu. Njegovo posredovanje med Berlinom in Moskvo ni imelo zaželenega uspeha.

Kolikor gre za italijansko zunanjo politiko v zadnjih dneh in posebno za najnovejši sunek Mussolinijeve diplomacije proti Zvezi narodov, so tu mnenja, da Mussolini nima več stalne zunanje-politične linije in da je v zadnjem času začel hoditi po Hitlerjevih poteh. Tako se v tej zvezi navaja značilen komentar berlinske »Deutsche Allgemeine Ztg.« k prihodu italijanskega državnika v Berlin. List pravi, da prihaja g. Suvich po nalogu italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija in prav zato ga bodo v Berlinu prisrčno sprejeli. Italijane je izslop Nemčije iz Zveze narodov presenetil, toda danes hodijo že po isti poti z Nemci. Seveda ne more nihče v Nemčiji odrekati Italijanom pravice, da vodijo lastno narodno politiko. Italija stoji na stališču, da se podonavsko vprašanje ne more rešiti brez njenega sodelovanja in brez sodelovanja Nemčije. Prav radi tega ni Italijanom prav nič všeč avstrijsko-nemški spor. Prav tako ne more biti Italija indiferentna nasproti odnosom Nemčije do Rusije.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« je s tem svojim komentarjem jasno začrtala delo in predmet razgovorov italijanskega državnika v Berlinu. Suvich bo s Hitlerjevimi ministri posredoval zopet med Dunajem in Berlinom, kakor se bo na drugi strani italijanski predstavnik zopet dotaknil vprašanja razmerja med Nemčijo in Rusijo.

Tu se navaja tudi komentar londonskega »Observerja« izpod peresa njegovega ravnatelja Garvina glede najnovejših gest g. Mussolinija. Garvin je nekaj podpiral nemško zunanjo politiko in zato je njegov komentar toliko pomembnejši. G. Garvin meni, da ni veliki fašistični svet oziroma Mussolini dobro premislil koraka, ki ga je napravil s tem, da je tako formalno postavil vprašanje prenosne Zveze narodov na dnevni red. To ni več samostojna politika, temveč Mussolini prečitno dere za Hitlerjem. Vsekakor je s tem naredil slabe usluge Italiji, Evropi in miru. Gorostasno je zahteval prenosno Zveze narodov v kratkem času, kakor to dela Italija. Na vsak način je Italija s sklepom fašističnega sveta

prizadela Zvezi narodov nepopravljivo škodo, toda na drugi strani je tudi ubila pak četvorice.

Londonski dopisniki pariških listov napovedujejo čedalje ostreje komentarje v angleških listih proti držnim maniram, ki jih vpeljujejo tudi v zunanjo politiko diktatorji.

Francoska pogajanja z Nemci

Berlin, 12. dec. b. Včerajšnji drugi obisk francoskega poslanika v Parizu Francoisa Ponceta pri Hitlerju, kakor tudi dejstvo, da je prišel v Berlin italijanski državni podtajnik v zunanjem ministertvu Suvich, sta povzročila v tukajšnjih političnih krogih precejšen optimizem. Naglašajo se, da je dne 24. novembra, ko je Francois Poncet prvič obiskal Hitlerja in včeraj, francoska vlada zahtevala zvezo z ostalimi državami. »Vossische Zeitung« pripisuje to za vplivu Mussolinija, ki je tako močan, da si v Parizu premišljuje in nečisto zopet pritisk s svojim »stereotipnim« znele, kakor doslej, ampak se bodo potrudili, da najdejo kakršenkoli odgovor, Mussolini je močan, ker je za njim Velika Britanija, razen tega pa ima v rokah močno orožje in to je grožnja z izstopom iz Zveze narodov, torej iz organizacije, ki jo v Parizu tako zelo ljubijo. »Berliner Tagblatt« je že nekoliko bolj skeptičen, posebno glede na Veliko Britanijo ter piše, da se v Londonu zopet trudijo, da bi šli na roko Nemčiji, da pa pri tem ne bi zaveli Francijo v njene osnovnih zahtevah, ki jih je v ostalem Anglija vedno priznavala kot upravičene. »Völkischer Beobachter« pozdravlja Suvichev obisk, piše o prijateljskih odnosih med Italijo in Nemčijo ter pravi: »Pomen tega obiska je tem večji, ker bo Suvich sprejel tako Hitler, kakor tudi državni predsednik Hindenburg, s čimer je podana avtoritativna možnost proučevanja vseh problemov, ki tičejo obe državi.

Hitler noče spomenikov

Berlin, 12. dec. c. Hitler je odredil, da se njemu na čast ne smejo, dokler je živ, postavljati nobeni spomeniki in nobene spominske plošče, kolikor pa jih je že postavljenih, se morajo takoj odstraniti.

Dunajska vrem. napoved: Mrz bo trajal dalje. Na posameznih krajih sneg.

Zagrebska vremenska napoved: Po večini oblačno, v Primorju in v višjih gorskih krajih se bo zjasnilo. Mrz bo še trajal, vendar pa bodo temperature nekoliko narasle v zapadnih krajih.

Dohodki naših železnic vidno naraščajo Pregled osebnega in blagovnega prometa

Ako zasledujemo železniški promet na jugoslovanskih progah v zadnjih letih po posameznih mesecih in ga primerjamo s prometom v prvi polovici letošnjega leta, tedaj opažamo, da se je začel promet narahlo dvigati in da so se tako n. pr. celokupni transportni dohodki v mesecu juliju t. l. znatno dvignili.

Da nam bo slika jasnejša in da bomo mogli ugotoviti vzroke tega zboljšanja, je potrebno, da se ozremo na čiste dohodke naših železnic po posameznih prometih v zadnjih letih.

Potniški promet od januarja do vključno decembra leta 1930 Din 713.908.027,00, leta 1931 Din 663.167.447,97, leta 1932 Din 546.703.668,44; od januarja do vključno julija 1933 Din 286.086.834,50.

Iz tega je razvidno, da so čisti dohodki iz potniškega prometa padli v letu 1931 za 7,1% napram letu 1930 in za 17,5% v letu 1932 napram letu 1931. Dočim so padli čisti dohodki v letu 1932 napram l. 1930 skupno za 23,4%.

Prtljažni promet: od januarja do vključno decembra 1930 l. 30.139.967,43, 1931. l. 24.050.471,32, 1932. l. 19.762.340,50, od januarja do vključno julija 1933. l. Din 10.479.617,04.

Čisti dohodki prtljažnega prometa so padli v l. 1931 za 18,2%, napram l. 1930 in za 19,8% v l. 1932 napram l. 1931; skupno so padli čisti dohodki iz prtljažnega prometa v l. 1932 za 33% napram čistim dohodkom v l. 1930.

V blagovnem prometu so znašali čisti dohodki: od jan. do vključno dec. 1930 l. 1.827.126.357,58, 1931. l. 1.555.653.702,99, 1932. l. 1.328.684.455,19, od januarja do vključno julija 1933. l. 688.200.646,88.

V blagovnem prometu so padli čisti dohodki v l. 1931 za 14,8% napram l. 1930 in za 14,5% v l. 1932 napram l. 1931; skupno so tedaj padli čisti dohodki iz blagovnega prometa v zadnjih dveh letih za 27,2%.

Celokupni čisti prometni dohodki zadnjih treh let so tedaj znašali: od januarja do vključno decembra l. 1930 Din 2.571.974.352,10, 1931. l. Din 2.244.471.122,28, 1932. l. 1.895.500.464,13, od januarja do vključno julija 1933. l. Din 984.767.068,32.

Iz tega sledi, da so celokupni čisti transportni dohodki v letu 1931 padli napram l. 1930 za 12,7%, v letu 1932 pa za 15,5% napram letu 1931. Skupno v zadnjih dveh letih pa so padli za 26,3%.

Iz tega pregleda pa bi nam ne bilo mogoče sklepati za pobojšanje prometa, ako ne bi primerjali dohodkov po posameznih mesecih v zadnjih 4 letih, ker nam za zadnje mesece tega leta dohodki še niso znani.

Zato je potrebno vzeti za podlago n. pr. meseca junij in julij t. l., v katerima mesecima zaznamujemo prvi v dobi ekonomske krize rahlo zboljšanje.

Čisti dohodki blagovnega prometa v mesecu: juniju 1930 Din 143.263.725,79, juliju 150.489.684,38, juniju 1931 Din 134.783.958,59, juliju 131.325.984,93, juniju 1932 Din 104.882.247,59, juliju 99.939.617,86, juniju 1933 Din 104.904.342,04, juliju 108.813.748,07.

Iz gornjega je razvidno, da so padali v mesecu juniju čisti dohodki iz blagovnega prometa, vse do leta 1932, ter da se je začelo rahlo zboljšanje v mesecu juniju t. l., to je za 0,07% napram juniju lanskega leta. Ta odstotek pa je poskočil v mesecu juliju t. l. na 13,6% napram juniju l. l.

Poglejmo še čiste dohodke v teh dveh mesecih iz potniškega in prtljažnega prometa:

Potniški promet za mesec:

junij 1930	Din 63.487.421,96,	junij 65.951.686,45,
junij 1931	Din 55.646.804,62,	junij 65.767.571,63,
junij 1932	Din 44.291.978,22,	junij 51.419.452,82,
junij 1933	Din 43.782.201,37,	junij 49.458.077,97.

Prtljažni promet za mesec:

junij 1930	Din 3.456.298,55,	junij Din 3.009.440,90,
junij 1931	Din 3.045.936,32,	junij Din 2.584.230,—,
junij 1932	Din 2.090.173,30,	junij Din 2.870.322,35,
junij 1933	Din 2.073.737,—,	junij Din 2.147.613,94.

Utrinki

Hitro živimo

Pogumni ameriški letalec polkovnik Lindbergh je ravnokar skupno s svojo ženo preletel južni Atlantik. Za 3200 km dolgo progo od Bathurst do Natala v Braziliji je rabil 15 ur. Ta polet vzbuja spomine na 2. majnika 1927, ko je isli Lindbergh v promenadni obleki in s malenkostnim provizijom oskrbljen prvi preletel severni Atlantik iz New Yorka v Pariz. Kako silna razlika v javnem mnenju in v javnem vrednotenju obeh teh dežel poletov! Tedaj, to je pred šestimi leti, je ob nezastisljanih dogodku svet od presenečenja pridržal sapo. Val silnega navdušenja je šel po vsem svetu. Danes pa novica, da je zopet kak letalec preletel Ocean, učinkuje le še kot nekaj prav vsakdanjega. Za vest, ki so jo pred nekaj leti listi tiskali s debelimi črkami na prvih straneh, danes odmerijo le nekaj vrstic med drobnimi dnevnimi novicami. Edino, nad čemer se moramo čuditi, je to, da je od takrat do danes preteklo komaj dobrih šest let. Silno hitro živimo. Kar je bilo še pred nekaj leti senzacija, ki je razburjala svet, je že davno postalo samo hladni račun v glavi kakga podjetnika. Tudi Lindbergh so pri ravnokar dovršenem poletu iz Amerike v Evropo in nazaj v Ameriko vodili gospodarski vzroki. Letel je po nalogu ameriške zračne družbe Pan American Airways, da dokaže, da bi bil tudi južni Atlantik kot zračna pot primerna linija za reden zračni promet med Ameriko in Evropo. Lindbergh je ves čas bil v brezšični zvezi z nemškim parnikom »Westphalen« in mu poročal splošno o zračnih tokovih. Tokrat večina listov Lindberghovega poleta niti omenila ni...

Katoliški tisk o Sciici

Katoliško časopisje, ki navadno nima za seboj bančnih koncepcij in drugih podpor, je večinoma povsod navezano izključno na dohodke iz naročnine. Zaradi občutne gospodarske krize pa je ta edini vir močno prizadel. Čelo v bogati Sciici čutilo to. Zenevski župnik Carrier je zadnje dni nastopil misel: jonsko pot po deželi, da z govori in predavanji povzroči interes za katoliški tisk. Edino sredstvo — izjava modernih apostolov tiska —, da dvignemo katoliško časopisje na isto višino, kakor je brezevsko ali neutralsko, je v tem, da se katoličani naročate na katoliški tisk in mu s tem ustvarite dovolj trdno gospodarsko podlago. Švicarski katoličani izdajo letno 2 milijona tiskovnih frankov za »neutralsko« in nasprotno časopisje. Ta vaša bi zadostovala za izdajanje izvrstno urejenega katoliškega dnevnika. Carrier se v prvi vrsti obrača na katoliške starše, da naročajo izključno katoliške liste. — Vidi se, da je povsod po svetu največja rana katoličanov njihova nezadovoljnost in bojazljivost. Ponavadi se zdravnijo iz zavezi svojih dolžnosti, ko je že prepozno.

Iz gornjega je razvidno, da so padali v juniju dohodki iz potniškega prometa od leta 1930 do vklj. 1933 v naslednjih odstotkih: —12,3%, —20%, —11,4%, kar pomenja znatno zaustavljenje krize, ko je železniška uprava uvedla celo vrsto sanacijskih mer za zboljšanje potniškega prometa.

V prtljažnem prometu izgleda odstotek padanja dohodkov od leta 1930—1933 v sledečih stopnjah za mesec junij —12,1%, —33%, +2%.

Vseukupni čisti dohodki iz različnih prometov za mesec junij v zadnjih štirih letih so bili:

Julij 1930 Din 219.450.871,73, julij 1931 Din 199.677.786,61, julij 1932 Din 148.233.393,06, julij 1933 Din 160.509.439,98.

Padanje odnosno dviganje v mesecu juniju od leta 1930 do vključno 1933 izgleda v odstotkih —9%, —25,8%, +7,6%.

Vzroke dviganja čistih dohodkov iz meseca julija t. l. si moremo tolmačiti na dva načina: z uvedbo nove lokalne tarife, ki je stopila v veljavo 1. julija t. l., s katero so se za gotovo blago povisale vozarine in pristojbine, ali pa z zboljšanjem obbeh gospodarskih pogojev naroda in s tem tudi s padanjem svetovne gospodarske krize. V prvem slučaju bi si razlagali dejstva v zvezi s tarifami in s tem dohodkom, kljub gospodarski depresiji, ki vlada pri nas, poslednja pa s tem, da so se morali vsi trgovski sklepi, ki so bili narejeni že pred uvedbo nove tarife, vkljub povišanju iste, izvršiti — in da je ta pojav samo prehodnega značaja, v drugem slučaju pa bi želeli, da bi se obistnil.

n-g.

Nove taksne znamke

Belgrad, 12. decembra. AA. Finančni minister je na podlagi člena 37 taksnega zakona odredil, da pridejo 1. januarja 1934 v promet takene znamke novega izdaja za letnico 1933 in v vrednosti po 10 dinarjev, sedanja emisija taksnih znamk po 10 Din, se pa 1. januarja 1934 vzame iz prometa. Zamenjava starih taksnih znamk po 10 Din z novimi se bo vršila 9 dni, to je od 1. januarja 1934 do vate-tega 31. marca 1934.

Takse na reklame

Belgrad, 12. decembra. AA. Davčni oddelek finančnega ministertva je izdal pojasnilo finančnim direktorjem o plačilu taks za razne plakate in reklamne letake, če so nabiti na javnih krajih. Vse objave, plakati in reklamni letaki so podvrženi, če imajo po svoji vsebini značaj stalne reklame, taksi iz tar. št. 8 točke 2 taksne tarife, to je nanje se mora plačati taksa 40, 80 ali 150 Din na leto. Prazne deske, določene za nabijanje lepakov, objav in drugih reklam, niso podvržene taksi, pač pa vse reklame, ki so na teh deskah. Za vse reklame, izdelane na trdem materialu in ki po svoji vsebini predstavljajo reklame stalnega značaja, se plača taksa prav tako po tar. št. 8 točka 2 taksne tarife.

Obsojen uradnik

Belgrad, 12. dec. m. Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem je bil danes obsojen na leto dni robije in dveletno izgubo častnih pravic nekdanji uradnik finančnega ministertva, ki je izplačeval razne pokojnine osebam, ki niso imele pravičnih pogojev in od katerih je za to prejemal visoke nagrade. Ostali uradniki pa so bili oproščeni. Državni pravdnik je vložil proti razsodihi priliz.

Božični prazniki

Belgrad, 12. decembra. AA. Na predlog pristojnih oddelkov prosvetnega ministertva je prosvetni minister odredil, da bodo trajale božične počitnice na vseh srednjih in osnovnih šolah od 23. decembra do vate-tega 9. januarja 1934. l.

To so dobički

Evropo je pričel resno vznemirjati japonski dumping, ki se vedno bolj čuti v vseh industrijskih panogah. Nekdo pa je, kateremu japonski uvoz dela nemalo veselja, in to je družba, ki upravlja Sueški kanal. Vse japonske trgovske ladje plujejo skozi Suez, za kar morajo plačati seveda ogromne pristojbine. V Parizu, kjer je sedež družbe, je znano, da je preih 11 mesecev 1933 sueška družba inkasirala 6.199.520 funtov sterlingov, kar je 407.760 funtov sterlingov več, kakor v istem razdobju lanskega leta. Samo v novembru je imela družba 46.000 funtov več dohodkov, kakor novembra 1932. Ze več let se angleški ladijski lastniki trudijo, da bi prisilili družbo, da zniža pristojbine za prevoz skozi prekop, toda njihova prizadevanja so doslej ostala brezuspešna. Seveda je res, da se je zlasti prejšnja leta sueška družba celo borila z gmočnimi težkotami zaradi visokih vzdrževalnih stroškov, ki jih zahteva prekop. Znano je, da so poglabljevalni in popravilna dela neprestano v teku. To pa največ zaradi puščavskega vetra, ki zasipa kanal s puščavskim peskom. Prekop je povprečno širok 80 m in na izogibliščih 135 m. Promet se vrši noč in dan, le da je ponoči vsa 141 km dolga proga prekopa razsvetljena s obločnicami in žarometi. Pravijo, da je ponoči vožnja čez Sueški kanal naravnost bajna. Toda pristojbina za prevoz srednje velikega ocean-skega parnika znaša okrog 250.000 Din, kar pa je vsaj za nas, ki računamo z dinarji, tudi bajna vsota.

Vojni spomini

Londonski vojni muzej South Kensington ima jako interesanten oddelek, v katerem so spomini angleških vojakov, ki so zbežali iz nemškega ujetništva. Videti je na primer očala, katerih se je posluževal letalec Rathbone, da je delal vta trgovskega potnika. Star panama-slannik je nosil kapitan Leggett, ko je ušel iz ujetniškega laborišča. Russell se je pri begu poslužil nemškega dežnega plašča. V zbirki je videti improvizirane kompose, male erleže polni in smeri, ki so si jih ujetniki, in preči sli sestavljeni, da so se mogli orijentirati. Kot posebno zanimivost kažejo pismo, ki je s čudovito majhnimi črkami napisano na osem traku papirja, s katerim je letalski poročnik Joxall sporočil svoji družini, da je živi.

Nešteto takšnih vojnih spominov bi bilo mogoče zbrati tudi v našem muzeju. Toda nihče ni prav mislil prea porojna leta na kako zbiranje in tako se je večina porazgubila. Skoraj ničesar iz vojne dobe nismo ohranili našim znancem. In vendar bi mogli tudi med nami Slovenci dobiti mnogo zanimivosti, ki bi pozneje čase spominjali na veliko vojno dobo.

Jezuitski general in papež Pij XI. o don Bosku

Na dan sv. Franciška Ksaverija, 3. decembra, so v Rimu v navzočnosti papeža Pija XI. prebrali dekret, s katerim je kongregacija obredov pooblašena, da izvede kanonizacijo bl. Janeza Boska.

Prav na dan 8. decembra 1841 leta, torej malodane pred sto leti je don Bosko pričel svoje delo. Prvega gojenca je ta dan sprejel. Slučajno ga je dobil v zakristiji. Ze prvi don Boskov nastop je pokazal, kakšen vzgojitelj bo in na kaj bo oprl svojo vzgojo. Dal je poklicati preganega in preplašenega dečka nazaj v zakristijo in ga sprejel z očetovsko ljubeznijo in že v prvem srečanju tako ujel tega otroka za srce, da se je ponovno in ponovno vračal k njemu in mu pripeljal še drugih tovarišev. Takoj prva lekcija je bila krščanski nauk, s katerim je don Bosko želel speljati malega prijatelja na dobro pot. Ljubezen, prava očetovska ljubezen in smer njegove vzgoje je torej jasno zaznana takoj pri prvem njegovem nastopu.

Dekret pravi, da je bil don Bosko mož božje previdnosti. Bog obuja v nevarnih dneh za krščanstvo in cerkev može, ki obvarujejo človeštvo pred propadom. Tak mož je bil don Bosko, saj je osemnajsto stoletje nasejalo dokaj strupenega semena in to seme je v devetnajstem veku bohotno poganjalo in bati se je bilo, da se ne razraste na strašno škodo za človeško družbo in za cerkev. Don Bosko je uvidel, da je prvi pogoj za zdravo družbo dobra vzgoja mladine. zato je zbiral otroke najnižjih slojev in najbolj zapuščene ter jih vodil na pošteno pot v življenje. S svojo metodo, ki je tako preprosta pa tako globoka, ker ima izvor v čutečem srcu in gre do srca, s to metodo je dosegel uspehe, kakršnih noben pedagog v zadnjih stoletjih ni dosegel, zato po pravici trdi dekret, da je don Bosko brezdvomno na prvem mestu med modernejšimi pedagogi.

Začrtal je v vzgojeslovju gotovo najboljšo in najsigurnejšo pot. To je preventivni sistem. Vzgojitelj s svojo čuječnostjo prijateljsko bdi ob gojencu, da prepreči morebitni njegov prestop. Težavnejši je sicer ta sistem za vzgojitelja, toda mnogo uspešnejši kakor vsi drugi. S tem sistemom si je vzgojil prijateljev, s tem sistemom je vzgojil mladino, ki se je, kakor Dominik Savio, vadila v kreposti celo v junaški stopnji. Tudi tu velja: po sadu jih boste spoznali.

Kadarkoli sveti oče govori o don Bosku, govori z zanosom o njem, kakor smo pred kratkim poročali in kakor bi se lahko tolikokrat. Ko je bil dekret o don Bosku prebran, so brali še drug dekret o treh jezuitskih južnoameriških mučencih. Nato je spregovoril general Jezusove družbe, p. Ledochowski, ter je v vzvišenih besedah slavil novega svetnika — don Boska. Dobesedno navajamo njegove besede:

»Sveti oče! Ginjen sem spričo velike časti, ki je doletela ponižnega sina sv. Ignacija, da se sme v imenu obeh velikih družin zahvaliti Vaši svetosti za dekret, ki zagotavlja skorajšnji oklic za svetnika njihovega velikega ustanovnika in očeta. Ne radujeta se in ne veselita se samo njegovi močnogi družini nad poveljanjem velikega očeta, ne, tem se pridružujejo vsi gojenci in bivši gojenci ter vse tiste duše, ki so deležne blagoslova, katerega Bog razvija po don Boskovih sinovih na nje. Vesele se vsi sodruzniki in sodrznice po širnem svetu. Da, svet se bo udeležil tega slavlja, saj gre za svetnika, ki je mejnik v zgodovini svete cerkve. On je eden izmed tistih redkih mož, ki jih zdaj in zdaj pošilja božje usmiljenje ogroženemu človeštvu. Redki so taki možje, pa zato tem pomembnejši in o njih se lahko reče, kakor se je reklo o apostolihi:

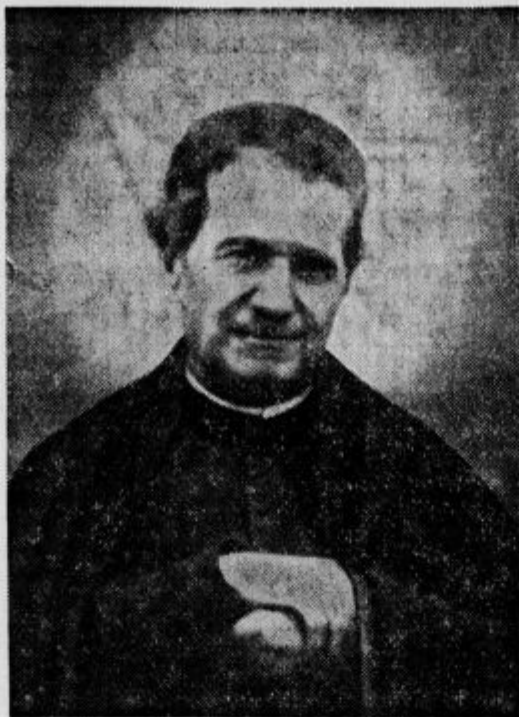
Koroški pevci v Ljutomeru in Ptuj

Ljutomer, 10. decembra.

Koroški pevci so na svoji zadnji turneji obiskali tudi prestolnico Prlekije. Na kolodvoru so jih prijazno sprejeli zastopniki oblasti in občinstvo. Mestni župan g. Zmavec jim je izrekel dobrodošlico in pozdrave. Pri popoldanskem koncertu, ki so se ga udeležili tudi iz sosednih krajev, so nam koroški pevci nudili res lep večer narodnih pesmi. Priprosti v nastopu so nam pod vodstvom dirigenta g. Pavla Kernjaka tako prisrčno zapeli 17 koroških narodnih, da smo res občutili: tako narod poje. Pred koncertom je g. Uršič spregovoril o žakostnih razmerah na Koroškem, vodja turneje g. župnik Poljanec pa je s svojo šaljivostjo potolažil našo žalost. V imenu Glasbenega društva je pevce pozdravil g. nadzornik Karbaš. Po nastopu se je vršil intimen družabni večer s pozdravi in govori. Hvaležni smo koroškimi pevci za njih obisk.

Ptuj, 12. decembra.

V soboto 9. t. m. so nas obiskali koroški pevci iz Podjunske doline, katere vodi župnik in deželni poslanec g. Poljanec. Priredili so dva koncerta v mestnem gledališču in sicer se je vršil prvi koncert ob 11 za srednješolsko mladino, ob 20 pa za ostalo občinstvo. Pri obeh nastopih je bilo gledališče tako nabitno polno,

»Po vsej zemlji se je razlegel njih glas in do koncev sveta njih besede.« (Rim. 10, 18.)

Moje veselje, moja tolažba, da morem biti deležen slave, ki obdaja zdaj salezijansko družbo, to družbo, ki se je v svoji gorečnosti na vseh poljih apostolstva pomaknila na prvo mesto v Gospodovem vinogradu, to moje veselje, pravim, je še večje radi tega, ker mi je dano danes še posebej poudariti, da je svetnik, ki stopa na oltarje, gojil prisrčno prijateljstvo z Jezusovo družbo, gojil iskreno pobožnost do svetnikov iz Jezusove družbe, zlasti do sv. Alojzija in sv. Franciška Ksaverija. To prijateljstvo, to čiščenje je veliki svetnik zapustil kot dediščino svojim duhovnim sinovom, ki jih danes morda bolj kot kdaj prej mnogo tesneje družijo z nami vez ljubezni. Pri vsaki priliki nam to pokažejo. Naj mi bo dovoljeno tukaj spomniti se z globoko hvaležnostjo, kar so nam oni, predvsem pa njih vrhovni predstojnik g. Ricaldone, storili dobrega v sedanjih za nas tako težkih časih preganjanja na Španskem in še posebno, ko so tako gostoljubno sprejeli naše očete in brate, ko so iskali zavetja v Piemontu.

Nato je prekrasno govoril sveti oče o mučenstvu in spet ni mogel mimo don Boska. Tako-le je dejal: »Rekli smo, da don Bosko lepo spada v družbo teh mučencev. Z veseljem dodamo še to misel: Njegovo življenje, kakor smo ga sami videli od blizu, je bilo zares pravo mučenstvo. Mučenstvo v ogromnem delu, ki je človeka že na pogled pritisnilo k tlu, mučenstvo prave, neizčrpane ljubezni, ki se zares nikoli ni izčrpala; tudi zadnji, ki je prišel, je našel pri njem srce, vso pažnjo, vso voljo, da mu pomaga, pa naj je prišel k don Bosku po še tako utrudljivem delu. Mučenstvo življenja polnega zatajevanja, slabotno je bilo to življenje njegovo in se je zdelo, da le od posta živi. Zatorej se don Bosko kaj dobro znajde v družbi teh mučencev, ki so junaško prešli kri za vero, saj je tudi on bil pravi mučenec.«

da je moralo več ljudi oditi, ker niso dobili več vstopnic. Med udeleženci smo opazili med drugim prosta g. dr. Zagarja, okrajnega glavarja dr. Bratino, mestnega župana Jeršeta, komandanta mesta podpolkovnika Šaraca, sodnega svetnika dr. Poznika in druge. Ko so se koroški pevci pojavili na odru, je nastalo v gledališču veliko odobravanje in navdušenje. Za lep sprejem in gostoljubnost v Ptuj se je zahvalil državni tožilec dr. Felacher kot zastopnik centralnega kluba koroških Slovencev v Ljubljani. Tolmačil je tudi vsebino koroških pesmi, ki so na sporedu. Župnik Poljanec, burno aklamiran, je predstavil svoje varovance koroške pevce, orisal njih življenje in vztrajnost. Povedal nam je tudi v kratkih obrisih zgodovino o krajih slovenske Koroške.

Pri izvajanju sporeda se je navdušenje stopnjevalo od točke do točke. Vsaki točki je sledilo frenetično ploskanje in odobravanje. Zadnji pesem »Juhe, pojdim v Skufce« so morali ponoviti. Mirno lahko trdimo, da sta bila pevovodja g. Kernjak in zbor deležna izredno burnih aklamacij. Po končanem koncertu se je razvil v veliki dvorani Narodnega doma prav lep prijateljski družabni večer, pri katerem so morali gostje ponovno zapeti. S težkim srcem so se Ptujčani poslovili od bratov Korošcev in od njegovega prijaznega, dobrega vodje g. župnika Poljanca. Priprčani pa smo, da so dragi bratje odnesli najlepše vtise in spomine iz starodavnega Ptuja.

Fran Erjavec:

S Kosovega polja

(Dalič.)

Sicer je pa arnavtski življenj jako zanimiv. Baje med njimi silno divjajo spolne bolezni, na drugi strani pa vendarle ohranjata njih trdoživost, popolna abstinenca od alkohola in ves drug način naravnega, primitivnega življenja. »Kockanjas« Arnavti ne poznajo. Hranijo se le s »projos«, t. j. nekak koruzni kruh, trd ko kamen, s česnom, papriko in z mlečno hrano, dočim okusijo ovčje meso le parkrat v letu, drugega pa sploh ne. Oblačijo se izključno le v doma izdelano eurovo platno in sukno, stanujejo pa — pogosto skupaj z živino — v kolibah iz blata. Postelj nihče ne pozna. Se tu v Vučitrnu je nad 90 odstotkov vseh stavb iz blata. Takoj prvi dan po svojem prihodu sem opazoval iz svojega stanovanja Arnavta, ki je pomedel s ceste ves prah, ga polil z vodo, pomelal z zdrobljeno slamo, nato pa vse to nekaj časa gnetel in »malta« je bila gotova. Ogradje postavijo iz grobih travov, te obijejo z letvami ali z vejami, natlačijo vmes kamenja, pri »boljših« hišah tudi »opeko« (prav tako iz blata), nato pa vse skupaj omečejo z že opisano »malto«. Revnejši pokrijejo svoje kolibe s slamo in vejami, bogatejši pa s »čeramidom«. To so nekaki šlebarji iz blata, posušeni na soncu in žgani v peči. Za 120 Din jih dobiš 1000. Tako je hiša v 2—3 dneh postavljena in imenitnejše kvečjemu še pobelijo, da izgledajo prve tedne na oči še dokaj lepo. Kleti ne poznajo, zato je

mного hiš enonadstropnih. V njih je pa seveda pravi paradiž za vse vrste in razrede mrčesa in golazni.

Prav vsaka hiša, zgrajena pred vojno, je obdana tudi z visoko ograjo, deloma iz opeke iz blata, deloma iz spletenih vej in trnja. Ta ograja je potrebna za ženske, da se lahko neovirano gibljejo po dvorišču. Muslimani — tukajšnji pa še prav posebno — ženske skrivajo in čeprav hodim dan za dnem v okolico na izprehod, nisem videl doslej še nobene na polju pri delu. So vedno doma in le v najnujnejših slučajih gredo tudi iz hiše, seveda skrbno zakrite. Kaj doma delajo, ne vem, kajti njih beraška hrana je pripravljena v nekaj minutah za ves dan, čistijo pa očividno sebe, svojcev in doma tudi ne, kajti nesnaga je povsod nepopisna, čeprav imajo boljše turške hiše celo primitivne kopalne, menda le zato, da markirajo izpolnjevanje Mohamedovih zapovedi. Ker si muslimani žene še vedno kupujejo, časih jih pa tudi uropajo, so morali seveda tudi Srbi varovati svoje domove in svoje ženske z visokimi ograjami. Le povojni krščanski naseljeniški domov so brez ograj.

Dostop v tak muslimanski dom je celo domačinom jako težak, kajti musliman je skrajno nezaupljiv namr prav vsakemu. Nenapovedan sploh ne more priti, če se pa najavi, pa gospodar poprej seveda skrbno skriva vsi ženski svet, t. j. hčerke in žene, kajti takih z več ženami je še vedno nekaj. Stregel ti bo nato sam »sladkime« cigaretami in »skafos«. To je vplivalo celo na domače Srbe, pri katerih se v primeru tujega obiska ženske navadno

Mariborski proračun

Novi proračun za 117.172 Din nižji - Nič socialnega davka ali novih davščin

Maribor, 12. decembra.

Proračun mariborske mestne občine za leto 1934 je v svoji osnovi, v kateri bo predložen sedaj še občinskemu svetu, gotov. Izvršen je v tehničnem pogledu po novem obrazcu, ki ga je zahtevalo finančno ministrstvo. Številke, ki so v proračunu ustajene, so rezultat skoraj dvomesečnega dela mestnega knjigovodstva in devetih dolgotrajnih sej petersočlanske finančne komisije, sestavljene iz članov občinskega sveta, ki je na svojih šestih sestankih vsako postavko in vsako številko zase obravnavala in preučevala. Loči se letos občinski proračun na dva dela: na mestni proračun in na bilanco mestnih podjetij.

Mestni proračun je v tehničnem pogledu gotovo mojstrovina. V sedanjih časih spraviti v sklad velike potrebe mestne občine s padajočimi dohodki in to brez novih obremenitev, je delo, ki zahteva točno in podrobno poznavanje obsežnega občinskega gospodarskega ustroja in splošnih gospodarskih razmer celoga mesta. Zlasti če se upoštevajo razmeroma nizke osebne davke, visoka postavka za anuitete, velike potrebe socialnega skrbstva, in pa dejstvo, da je v novi proračun vnesen letos kupljeni mariborski grad s predvidnim adaptacijskim zneskom. V koliko pa bo novi proračun odgovarjal realnim razmeram in pa znosljivosti itak preobremenjenega našega gospodarstva, se bo razvidelo, ko bodo znane vse postavke tudi v podrobnostih in takrat bo mogoča tudi kritika predloženih števk in načina sestave.

Pri razhodkih se je po možnosti vpoštevala zahteva čim večje štednje. Pri dohodkih se je računalo z dosedanjimi javnimi dajatvami brez vsakega povzika. Opustil se je tudi prvotni načrt uvedbe posebnega socialnega davka, ker upa občina, da bodo prinesli prostovoljni doprinosi tekstilne industrije in nekaterih drugih prosperajočih podjetij isti ali morda še večji efekt. Upoštevala se je davčna moč davkoplačevalcev ter se je računalo s padajočo plačilno tendenco, tako da se lahko dohodki smatrajo po mnenju proračunske komisije kot realni. Ostanjejo v isti višini, kot v tekočem letu naslednje glavne davščine: gostiščina, kanalščina, vodarina, 45% doklada na direktne davke, trošarina na alkoholne pijače in uvoznina.

Mestni proračun izkazuje 23.703.941 Din izdatkov in prav toliko dohodkov. Je torej za Din 117.172 nižji od proračuna za tekoče leto 1933. Največjo postavko v izdatkih zavzema amortizacija in obrestovanje posojil, namreč Din 8.853.450 ali 37% celotnega proračuna. Kljub temu, da je proračun za leto 1933 izkazoval za anuitete še višjo postavko, je doslej občina zadostila vsem svojim obveznostim iz tega naslova. — Sledijo izdatki za občinsko upravo in osebje, ki znašajo 16.60% proračuna. Ostali so isti, kakor doslej, dasi vsebuje novi proračun vsa radi upokoitev ali smrti izpraznjena uradniška mesta. — Tretja najvišja postavka je predvidena za socialno skrbstvo. Znaša 10.70% od celotne proračunske vsote ter je za 115.600 Din višja od postavke v letu 1933, ki je znašala 2.510.015 Din. Vse ostale postavke so nebitveno izpremenjene, po večini nekoliko znižane, da se je dosegel zgoraj označeni efekt.

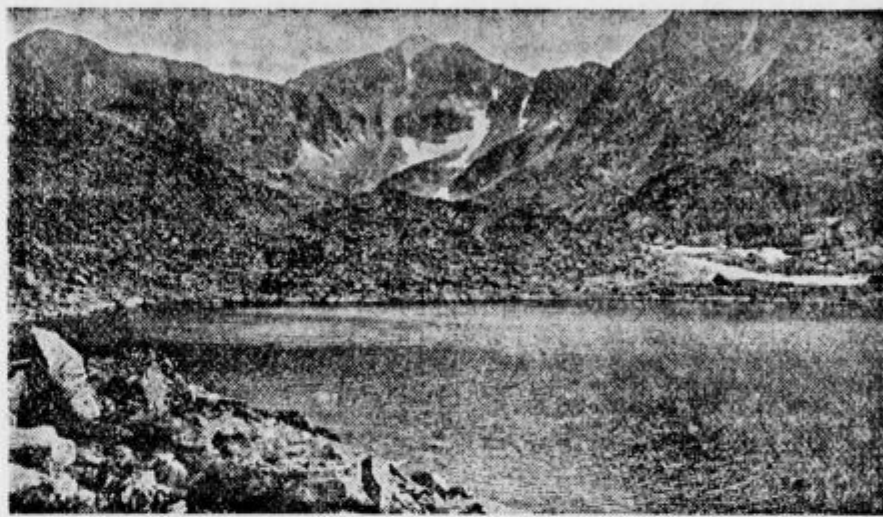
Proračun, oziroma bilanco mestnih podjetij je letos že sestavil urad MP. Izdatki so predvideni z Din 22.651.100, prav toliko pa znašajo tudi dohodki. — K omenjenim proračunskim številkam pridejo še postavke iz izrednega prometa, ki jih bo krila občina z dohodki iz kladri ninskega fonda ter se bodo ravnale po donosu iz omenjenega vira. — Proračunski osnutek pride še v tekočem mesecu pred plenem občinskega sveta, ki bo o njem sklepal ter določil končno veljavne številke.

MIRIM KRALJICA COKOLADE

Mirimovi HLEBCKI. Naredi iz 4 beljakov trd sneg, zamešaj vanj 20 dkg sladkorja z vanilijo, 12 dkg nestranskega specialnega kuhinjskega čokolade »Mirim« in 10 dkg moke. Iz tega naredi na v oskomo pomazano ploščo vino magne hlebčke ter jih speci v malo vroči peči.

Kuha te z »Mirim« kuhinjsko čokolado.

O bolgarskih gorah

Musala, najvišji vrh Rile in Balkana (2925 m).

V bolgarske gore povede prijatelje planin in narave v četrtke zvečer ob osmih v dvorani Delavske zbornice g. dr. Brilej s pomočjo skioptičnih slik. Prav v teh dneh se na najbolj viden in jasen način kaže prijateljsko razmerje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Čim bolj bomo spoznali bolgarski narod, njegovo zemljo, lepote bolgarskih gor, tem bolj globoka, tem pristranejša bo prijateljska zveza med nami in Bolgari. Pravilno pojmuje svojo na-

cionalno nalogo naše SPD, da je dalo na program baš v teh dneh predavanje o bolgarskih gorah. Poleg Vitoša je Rila najvišje balkanske pogorje, ki ima okrog dvajset nad 2700 metrov visokih vrhov, med temi dosega Musala, najvišji vrh na Balkanu, višino 2925 m. Ni čuda, da je ta vrh pokrit z močnimi snežišči in da se bleste v njegovem naročju številna jezera, preostanki ledenikov, iz katerih izvirajo bistre reke.

Izredna lovška sreča

Ribnica, 11. decembra.

Sobota 9. decembra je bila za ribniške lovce zopet izredno srečen dan. Padla jim je pod kroglo košuta, ki tehtala 115 kg, in drugoletni jelen, težak 90 kg. Seveda je lovsko srečo priteževal Boštjančevemu očetu iz Bukovce, čeprav ni on streljal. On kot lovski čuvaj iztakne vsako stopinjo divjačine. Zadnje dni je ujel živo srno, katero je imel par dni v kleti, ter se je tako privadila, da so jo otroci s težavo pregnali z vrta, ko jo je izpusil. V uhelj ji je pritrtil znamenje in ji na uho povedal, da ji ne bo dobro, ako se ob drugi priliki srečata.

V soboto pa je zavohal, da so v Danskem revirju jeleni, katere je takoj zatožil lovskemu klubu v Ribnici. Lovci so bili takoj na nogah in, kakor omenjeno, niso prišli praznih rok domov. Če pomevmo, da je lansko leto v tem rajonu padlo pet

velikih košut, se sme Dansko lovišče šteti med najboljše v tej dolini. Danski kmetje pa niso nič kaj zadovoljni s to vrsto divjačine, ker jim dela občutno škodo po polju.

Apače

Lepo božičnico so priredile na praznik Brezmadežne in preteklo nedeljo tukajšnje šolske sestre z učenkami dekliske šole. Spored, ki so ga izvajale učenke, je bil sicer preprost in skromen, a zelo posrečeno izbran. Bilo je vsega dovolj: malo za res, malo za smeh. Na sporedu so bile pevske in telovadne točke in dve krajši igrici. Vsakdo, ki pozna tukajšnje razmere, je videl takoj, kako veliko truda so morale č, sestre položiti v to skromno prireditev. Zato jim k njihovem tihemu delu čestitamo in želimo še nadaljnih uspehov. V Apačah, kjer je zaradi narodnostnih razmer vsako delo silno oteženo, smo vsake še tako skromne prireditve res iz srca veseli.

kanu si predstavljamo mi navadno precej napačno in napačno o njem tudi beremo. Res je, da je bil marsikaj turški oblastnik krvočlen, grabežljiv itd., kakor so bili tudi naši plemiči za časa kmetijskih uporov. Tudi pravice niso imeli podjarmljeni kristjani nobenih, toda naši Primorci bi si n. pr. lahko vprav čestitali, če bi zamenjali Lahe z nekdanjimi Turki. Bili so preleni in prezanikarni za kako smotreno zatiranje podložnih narodov, razen tega je pa musliman namr pravim veram in narodnostim jako tolerant, čeprav je seveda neomajno prepričan o svoji pravovernosti in vse druge vere zaničuje kot manj vredne. Že janjevski katoliški župnik mi je zadnjič pripovedoval, da ni tamošnjih katoličanov v turških časih nihče nadlegoval in tudi vse drugo tu dokazuje isto. Turki so dobro vedeli, da jih Srbi sovražijo in da so njih popi v prvi vrsti politični agitatorji, a so jih vseeno trpeli v svoji sredi.

Tudi vse važnejše cerkve so ostale skoro nedotaknjene, premnoge so pa seveda tudi propadle, a zato, ker se po odhodu Srbov zanje nihče brigal ni. Prav gotovo je danes v razvalinah neprimerno več mošej, nego je izginilo krščanskih cerkva. Res je pa, da je večinoma vse, kar je bilo pod Turki, propadlo, a ne zaradi njih divjanja, temveč zaradi njih popolne brezbriznosti za kak napredek.

Pridobivajte novih naročnikov

Ena glavnih lastnosti muslimana, zlasti Turka, je njegova brezbrizna lenoba. Stoletno turško gospodarstvo po slovanskem Bal-

Liubljanske vesti:

Reorganizacija ljubljanskega trga

Ljubljana, 12. decembra.

Na zadnji občinski seji je občinski svet sklenil, da se del živilskega trga premesti na Sv. Jakobu trg. Sklep je bil mišljen tako, da se ne premesti samo neka vrsta prodajalcev, temveč da bodo na Sv. Jakobu trgu zastopane prav vse vrste živilskih prodajalcev. Gospodje, ki so se za to potegovali, so bili namreč mnenja, da živilski trg na Sv. Jakobu trgu ne bi uspeval, če ne bi kupovali tam dobili katerokoli poljubno živilo. Nekateri si od tega obetajo oživitven šentjakobskega dela mesta. Že takoj pa so se pojavili dvomljivi glasovi, namreč, da se premestitev dela živilskega trga ne bo obnesla in da bodo šentjakobčani rajše zbirali v bodoče hodili na Vodnikov trg, ker so gospodinjke pač take, da imajo rajše veliko izbiro in to bodo vedno našle le na Vodnikovem trgu. Tudi svojčas nameravana premestitev stojnic z galanterijo in čevlji na Sv. Jakobu trg se ni obnesla.

Važnejši pa so načrti, ki jih pripravljajo mestna občina z reorganizacijo vsega Vodnikovega trga. Ta reorganizacija bo aktualna že prihodnje pomlad, ko bo postavljena ob Ljubljanski ograji. Trg se bo še bolj dekoncentriral ter bodo nekateri pridelki sploh izključeni z Vodnikovega trga ter pre-

stavljeni na obrežje, to je na Sv. Petra nasip in sicer ne samo na del od Zmajskega mostu do trimojstja, kjer se je že dosedaj prodajal krompir in zelje, temveč tudi na obrežje nižje Zmajskega mostu ter na Poljanski nasip. Tudi nekatere stojnice, zlasti one sredi Vodnikovega trga, tako mesarske kakor galanterijske, se bodo morale umakniti. Vedno večji naval prodajalcev na trg namreč močno ovira promet in red na trgu. Uvedena bo tudi strožja kontrola nad izdajanjem novih koncesij. Mnogo ljudi namreč išče izhoda iz svoje brezposelnosti in pomanjkanja zaslužka s tem, da silijo na trg, kjer bi radi postavili svoje stojnice. V bodoče bodo ločeni drug od drugega trgi s sadjem, zelenjavo in drugimi pridelki. Prodajalec z jugs, zlasti oni s sadjem, bodo imeli posebej določen prostor, ki bo ločen od drugih prodajalcev.

Tudi na Pogačarjevem trgu namerava mestna občina izvesti remediuro. Ta trg bo v bodoče — toda le začasno, dokler se ne najde druga rešitev — namenjen le branjekvam, ne pa prekupevalcem s sadjem ter prodajalcem rib. Prostor med semeniščem in stolnim župniščem pa bo dopoldne tudi v bodoče določen le za prodajalce mlečnih pridelkov.

„Duše“ na Rokodelskem odru

V nedeljo so kot osmo letošnje predstavo vprizorili v Rokodelskem domu Petra Petroviča Duše, dramo v treh dejanjih, ki je privabila dokaj občinstva, vendar pa ne toliko, kolikor bi človek pričakoval ob tako lepem delu. »Duše« so drama naše zemlje, naših ljudi, čeprav se godi, kot je bila podana, v Rusiji. Ljubezen do rodne grude je osnovna misel tega dela, ki se razvija ob bratih Stefanu in Nikoli, Leli njegovi ženi, ki jo je pustil Stefan doma, ko je odšel v svet in jo našel, vrnivši se, »ženo poročeno« z bratom, kar povzroči težek boj, ki ga umiri Lela z žrtvijo — svoje smrti ter tako spravi brata, da z vso dušo vzljubita rodno zemljo in ji posvetita vse svoje moči v novem, srečnem življenju. — V dneih, ko smo se tako spominjali naših izseljencev, je bila vzporeditev te igre kar aktualna. Tudi je prav, da nas Rokodelski oder od časa do časa seznani s srbohrvatskimi dramatik, ki so ustvarili dosti lepega, kar bi vselej radi gledali in poslušali kot razne k nam precejne burke. Igra je bila prav lepo inscenirana, dobro naštudirana in vsi igralci in igralka so svoje vloge res ustvarili — živeli so se vanje in povsem zadeli nastroj družine ruskega muzikla. — Če se bo Rokodelski oder v tej smeri razvijal, bo prej ali slej gotovo vzbudil zanimanje tudi med našimi izobraženci, ki mu doslej posvečajo le premalo pozornosti, kar kajpada ni prav, ker resno prizadevanje zasluži priznanje, ki ga dokažemo z obiskom. Obisk izobražencev bi dal igralcem tudi več vzpodbude in veselja, kar bi potem vplivalo tudi na kvaliteto pri izbiri repertoarja in na izvajanje.

Kaj bo danes?

Drama: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski.« Red Sreda.
Opera: »Pikova dama.« Red B.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24, in dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

★

○ Narodna odbrana v Ljubljani proslavlja rojstvo Nj. Vel. kralja in 25letnico ustanovitve matične organizacije NO v Belgradu. V počaščenje rojstnega dne našega vladarja bo 16. decembra ob 20 v veliki dvorani Kazine slavnostna akademija. Sodelujejo radijski orkester s člani opernega orkestra in godbe dravske divizijske oblasti, solista ljubljanske opere gg. Julij Betetto in Svetozar Banovec ter pevski zbor nacionalistov šentjakobskega okraja. Dirigirata operni kapelnik g. Anton Nefat in kapelnik radio-orkestra g. Danilo Grum. Po akademiji bo družabni večer. Vstopnice za akademijo se daje v Zvezni knjižarni v Šelenburgovi ulici 7. — V nedeljo 17. decembra ima Občinski odbor NO ob 8.30 v mestni posvetovalnici svoj redni občni zbor. Ob 11 pa bo v sejni dvorani Mestnega magistrata slavnostni občni zbor NO, na katerega je vabljena vsa nacionalna javnost. Slavnostnemu občnemu zboru bo načeloval predsednik osrednjega odbora NO v Belgradu Ilija Trifunović.

○ Vulkani, gajziri in slapovi so predmet našega obudovanja. Orjaške so sile, ki se skrivajo v zemeljski notranjosti in se od časa do časa pokažejo ob potresih in izbruhih. Kdor se želi seznaniti

POPPAEA PUDER

o katerem se te dni v Ljubljani povsod govori, stane velika škatlička le 12.— Din.

Vsaka 10. škatlička zadene nagrado!

Dobi se le v DROGERIJI HERMES Miklošičeva cesta 30.

Oglejte si izložbo!

s temi silami in kdor želi videti ogromne afriške in ameriške slapove, gajzire in ognjenike, ta ne bo zamudil danes predavanja prof. dr. Valterja Bohinca, katerega priredi Leonova družba ob 20 v verandni dvorani hotela Union. Predprijava vstopnic v Ljudski knjižnici, Miklošičeva 7.

○ Koncert božičnih pesmi bo v ponedeljek, 18. dec., ob 20 v frančiškanski cerkvi. Sodelujejo odbrani pevci. Podroben spored se objavi v naslednjih dneh.

○ Predavanje v kemičnem seminarju. Za leto 1933-34 so v kemičnem seminarju prijavljena sledeča predavanja: dr. Hans Ender: O kemiji lakov. Dr. ing. Janko Kavčič: Problem konstitucije portlandskega cementa. Dr. ing. dr. med. Ladislav Klinc: O vitaminih. Univ. prof. ing. Aleksej Kopylov: Uporaba monotermične teorije strojev za različne vrste pogonskih strojev. Univ. prof. dr. ing. Alojzij Krat: Visokovredno železo. Ing. Djordje Mandrino: Bojni plini. Univ. prof. dr. Marius Rebek: Parahor. Docent dr. ing. Dimitrij Sahnazarov: Morebitna parageniza med vodo in nafto. — Prvo predavanje se bo vršilo v petek dne 15. t. m. od 18 do 19 v kemični predavalnici realke, Vegova ulica 4; Dr. ing. J. Kavčič, »Problem konstitucije portlandskega cementa«. Vsakomur pristopno.

○ Prosvetno-družabni večer »Krke«, zadnji v tem letu, se bo vršil v petek 15. dec. pri Miklihu. Na sporedu je otvoritveno predavanje iz cikla »Narodno gospodarstvo« pod naslovom »Proti anarhiji v gospodarstvu«. Predaval bo znani gospodarski pisatelj g. Otmar Pehani. Za predavanje je veliko zanimanje posebno v gospodarskih krogih. Vstop je vsakomur prost! Brez vstopnic!

○ Drugi komorni večer »Sloge« bo drevi ob 20 v dvorani Kina-Dvor. »Zagrebski kvartet« (gg. Miranov, Graf, Arany, Fabbri) z odličnim sporedom (Miane Jarnović, Gotovac, Beethoven, Suk)! Nič ne naj za zamudi tega odličnega večera! Vstopnice v Matični knjižarni in zvečer od 19 dalje pri koncertni blaginji.

○ Rezervni častniki! Sklicuje se tem potom izredni občni zbor za petek 22. decembra ob 20 v društvenem prostoru »Zvezda«, II. nadst. Dnevni red je poročilo predsedstva, volitev in slučajnosti. — Rezervni častniki, člani tukajšnjega pododborja, ki se hočejo udeležiti svečanostne postavitve temeljnega kamna častniškega doma v Crkvenici, imajo s častniško legitimacijo na podlagi rešitve Min. Saobr. št. 27.650 75% popusta v osebnih in brzih vlakih. Za ostale udeležence pa je dovoljen 50% popust. — Odbor.

○ Eno najlepših del ruske literature je brez dvoma »Pikova dama«. Ponovno se poje

v naši operi v sredo 14. dec. za red B. Glavne vloge so v rokih ge. Thierryjeve, ge. Verbičeve, ge. Golobove in ge. Španove ter gg. Marčeca, Primožiča in Janka. V medigri nastopijo ga. Ribičeva, ga. Golobova in gosp. Primožič. Opero dirigira ravnatelj Polič, režija je v rokah prof. Šesta.

○ »Hlapec Jernej in njegova pravica« bo predvajan v posebni esperantski predelavi na slavnostni akademiji, ki jo bo priredil »Klub esperantistov« v Ljubljani v soboto 16. decembra ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Tudi druge zanimivosti iz našega življenja boste čuli. Javnost, ogled si delo, ki ga vrše naši esperantisti za svoj narod. Esperantisti, odzovite se v častnem številu vabilu svojega kluba. Po akademiji intima družabna zabava. Vstopnica 5 Din.

○ Vazadinska tovarna »Tivar« bo predvajala pred programom v Elitnem kinu Matici od 14. do 17. decembra t. l. svoj nadvse zanimiv film »Od volne do obleke«. Kar bo pa naše občinstvo predvsem zanimalo, je dejstvo, da bodo tri vstopnice po končanem terminu izrebrane in nagrajene vsaka od teh z lepo modno obleko ali plaščem. V interesu občinstva je, da si vsakdo shrani kupljeno

vstopnico, kajti utegne se zgoditi, da bo ravno proč vržena vstopnica izrebrana. Z istim namenom se bo film predvajal v kinu Dvoru od 18. do 24. decembra t. l.

○ Zveza akademsko izobraženih žen ima svoj redni sestanek drevi ob 20 v posebni sobi kleti Emone. Članice vabljene.

○ Sadržarska podružnica na Viču priredi v četrtek 14. dec. ob 19 v šolski risalnici prvo letošnje predavanje: predava g. Humeik. Člani in prijatelji društva vljudno vabljene.

○ Varnostne razmere na Mirju. Čez varnostne razmere na Mirju, kjer je mnogo vil in stanovanjskih hiš, je bilo že večkrat čuti v javnosti pritožbe. Svoj čas je bilo obljubljeno, da bo tam urejena stražnica, vendar pa se je stvar nekje zastaknila. Zadnje dni se je že večkrat pripetilo, da so se v posamezne hiše splazili neznanci ter brskali po hodnikih. Očitno se ti neznanci dobro informirajo poprej, kje ni nobenega moškega v stanovanju. Tudi na cestah je prišlo ponovno do raznih insultov in nadlegovanj. Prebivalci Mirja prosijo policijo, da bi vsaj en stražnik redno nadzoroval ta okraj in preprečil nadlegovanje prebivalstva.

Maribor

□ Javnosti v vednost in pojasnilo. Bivša Kat. Omladina je štela med svoje častne člane tudi blagopokojnega inž. Albina Černeta. Plemeniti gospod je namreč vsled prošnje vodje Omladine po nasvetu g. cestnega mojstra Požavka, z dovoljenjem takratnega mestnega župana dr. Josipa Leskovarja, vzel nekaj brezposelnih omladincev v službo pri gradbenem podjetju ter jim tako kot dobrosrčen človek pomagal do kruha. Še večje zaslugi si je pridobil blagi pokojnik, ko je podpisani iz nič začel zidati Mladinski dom. Zaradi teh neminljivih zaslug za bivšo Omladinsko društvo ga je slednje ob 10-letnici imenovalo svojim častnim članom ter mu izročilo primerno diplomu. Ker pa je bil nepristranski gospod tudi vestransko delaven, so ga stanovska društva izvolila za svojega poštvalnega predsednika. Seveda je kot tak rabil čestokrat za svoje prireditve Omladinsko godbo, katero mu je na pismene ali ustne prošnje vodja v znak globoke hvaležnosti radevolje brezplačno prepustil, in sicer do najzadnjega časa. Okoli prvega decembra t. l. pa so začeli nekateri prenašati, ki niso poznali intimnega razmerja med pokojnikom in vodjo bivše Omladine, sedaj »Danice«, trošiti različne vesti tudi v časopisih o prevzemu godbe Danice in o reorganizaciji društva po blagopokojnem, o čemer pa podpisani prav nič ne ve ter tudi vse govoričenje ne odgovarja resnici. Odkrito in odločno povedano, da o nečem takem sploh ne more biti govora. Godba Omladine je bila ustanovljena po dosedanjim vodji ter se imenuje po od banske uprave potrjenemu nazivu: Narodno glasbeno in pevsko društvo »Danica« v Mariboru. Podpisani se je celih 15 let veliko trudil za vzgojo zanemarene mariborske, pred vsem delavske mladine ter jo vzgajal za zavedne jugoslovane. Koliko truda je bilo potrebno pri ustanovitvi godbe ter njenem vzdrževanju, z nakupom glasbenega orodja ter zidanjem Mladinskega doma! To je delo dolgih let, polnih truda in skrbi! Zato odločno: Ni dovoljeno! Po sklepu odbora se je z dne 3. dec. t. l. je tudi društvo včlanjeno kot odsek župnijske Katol. Akcije sv. Marije. Ves inventar: glasbila, uniforme, note in sploh vse se je izročilo v oskrbo župnijski cerkvi. In tako je konec debate! — Za blagega, častnega člana društva Danica, g. inž. Albina Černeta bo v nedeljo ob pol 12 sv. maša zadušnica z godbo v župnijski cerkvi Matere milosti, katere naj se društveniki in vsi prijatelji društva v znak globoke hvaležnosti udeležijo v najboljšem številu. — Potočnik p. Pavel, vodja »Danice«.

□ Ljudska univerza svojemu predsedniku. V ponedeljek zvečer se je vršila ob priliki koncerta violinista Rupla in pianistinje Zarnikove v veliki kazinski dvorani intima počastitev. Pred koncertom je odbor Ljudske univerze proslavil 30-letnico svojega predsednika g. inž. Kukovca in 11-letnico njegovega predsedništva s podelitvijo diplome o častnem članstvu in lepega lorjivega venca, kot znak skromnega priznanja za velike zaslugi na kulturnem polju. Podpredsednik Ljudske univerze prelat dr. Kovačič je v lepih besedah orisal slavljenčevu plodnostno delo ter mu izročil diplomu in venec. V imenu mestne občine mu je častil magistratni ravnatelj Rodošek, pismene častitke pa so med drugimi poslali tudi prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Jožef Tomažič, rektor ljubljanske univerze dr. Slavič, dalje mnoge prosvetne ustanove, korporacije in zasebniki iz cele države. Slavljenec se je v izbranih besedah zahvalil odboru za veliko pozornost. Proslavi,

kakor tudi sledečemu koncertu, je prisostvovalo mnogo odličnega občinstva.

□ Cecilijino društvo za stolno župnijo ima v soboto ob sedmih zvečer svoj redni občni zbor z običajnim sporedom v stolnem župnišču.

□ Božičnica Krščanske ženske zveze bo v nedeljo dne 17. t. m. ob 7 zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke. Na sporedu je slavnostni govor prof. dr. P. Živornika, deklaracija, petje magdalenskega cerkvenega pevškega zbora, dvodejanska igra »Sirota«, razdelitev božičnih daril in licitacija božičnega drevesa. Vstopnice se dobijo pri vseh odbornicah in pred prireditvijo pri blagajni. Morebitni čisti dobiček se porabi v nadaljno podporo revnih članic in njih otrok.

□ Sklopično predavanje Mariborčana g. Vlado Cizla »Kot smučar in planinec na naših in koroških gorah«, bo v dvorani Ljudske univerze danes 13. decembra ob 20 in jutri 14. decembra ob 16.

□ V visoki starosti 77 let je umrla v Ve-trinjski ulici 3, zasebnica, gospa Marija Špeglič Svetila ji večna luč!

□ Pošast brezposelnosti. Dosedaj je na področju samega mesta prijavljenih 1237 družin brezposelnih. Ker se za vsako družino more računati najmanj troje članov, bi bilo v Mariboru sedaj na zimo najmanj 3711 oseb nave-zanih na javno pomoč. V resnici znaša število ljudi, ki jih podpira občina s svojo pomožno akcijo, že okoli 4000, torej več kot desetino mestnega prebivalstva.

□ Spanec v snegu — nevarna stvar. V času, ko zdrkne živo srebro na 15 stopinj pod ničlo, je spanec v snegu nevarna stvar. Posebno bo to pomnil 24-letni Franček K. iz Ribniškega sela, ki so ga ljudje v ponedeljek pozno v noč našli ležati na Ptujski cesti. Fant ga je imel preveč pod klobukom ter ga je vrglo kar v sneg. Najbrže bi se bil iz spanca prebudil kar na onem svetu, da ni prinesel slučaj po cesti poznih popotnikov. Zaspanca so reševali prepeljali v bolnišnico. Dobil je zelo hude zmrz-line na obeh nogah.

□ Konjač obsojen na 10 let. Pred matim senatom je bil večeraj obsojen konjač Adolf Lengel iz Fokovec na 10 let robove in trajno izgubo častnih pravic. Dne 10. februarja t. l. je vozil konjač Lengel poginulo kravo skozi vas Ivanovci. Pri posestniku Jožetu Kološek su imeli forež, na katerega je bilo povabljen pol vasi, pa so rekli še konjača naj stopi notri. Konjač, ki je po vsej soseski znan kot surov človek, se je sporekel z muzikanti in kar nakanrat sta si bila z godcem Skrilcem v lašeh. Hipoma se je posvetil v konjačevi roki dolg mesarski nož in Skrilce je obupno kričnil: »Pūe (prekmurski naziv za konjederca) me je smeknil, ima nož! Zadel v trebuh se je zgrudil ter kmalu umrl v murskosoboški bolnišnici.

Ptuj

Vlomi. Preteklo noč je bil izvršen vlom v hišo posestnika Ivana Piberja v Mostju pri Sv. Lovrencu v Slov. Gorah. Vlomilec so odnesli razno perilo, posteljnino, obleko, bicikel in 1500 Din gotovine, tako da znaša škoda 6500 Din. Isto noč je bilo vlomljeno pri posestniku Francu Ciglarju v Gaberniku. Vlomilec so mu odnesli 100 kg težko slanino in razno obleko. Škoda znaša okrog 800 dinarjev.

Streliški zasede je bil izstreljen na Janeza Obrana, pos. sina iz Stojncev, ko se je pozno v noči vračal od Borlskega mosta na svoj dom. Streliški ga je zadel v desno roko. Moral je v bolnišnico.

Kulturni obzornik

Juraj Čulinović

Dalmatinski slikar XV. stol. Napisal Angeo Uvodić. Izdala »Galerija umjetnina Primorske banovine«, Split, 1933. — Uprava Galerije dalmatinskih umetnin se je odločila, da bo izdajala poljudne monografije vidnejših jugoslovanskih umetnikov; prvi, ki bodo prišli na vrsto, so mojstri starejše dobe, ki so se rodili v Primorju in tam ustvarjali. In tako je za leto 1933 izšla življenjepisa knjiga dalmatinskega slikarja iz XV. stol., Jurija Čulinovića, predvsem, ker prav to leto poteka 500 letnica njegovega rojstva. Sicer je gradivo o tem umetniku, čigar slike vese danes malone po vseh večjih evropskih galerijah in nekaterih katedralah (London, Berlin, Pariz, Padova, Turin, Benetke, Asola, Florenca itd.) dokaj negotovo, vsaj tako čutimo iz celotnega orisa, vendar ključ za nadaljnje raziskovanje, katero bodo še morebitni novi dokumenti dopolnili, je dan. — Čulinović se je rodil med 1433 in 1436 letom v Skradinu kot sin malega trgovca, toda že po nekaj letih se je preselil z očetom v Šibenik, kjer se je seznanil med drugim s slikarjem Dujanom Vuškovićem ter pri njem prejel prvi slikarski pouk. Kesneje so ga Italijanski umetniki (Šibenik je bil tedaj pod beneško oblastjo) zvalili v Padovo, kjer ga je sprejel v Padovansko šolo njen ustanovitelj Francesco Squarcione in ga uvedel v antično umetnost. Po treh letih pa se je Čulinović vrnil v Šibenik, kjer je živel kot ugleden umetnik in bogat meščan ter v 71. letu (1504) umrl. — Čudno je to, da se ni niti v Šibeniku niti ostali Dalmaciji ohranilo niti eno njegovo delo. Čulinović je raste v vzdušju italijanske renesance in humanizma, kar se v njegovih delih poleg gotoskega vpliva rahlo pozna,

vendar pa nosijo vsa Čulinovićeve dela pečat njegove duševnosti, nemirnega značaja in verskega občutenja. Zanimivo je, da se je Čulinović popolnoma prilagodil tujemu okusu in le na robovih svetniških oblačil je vnesel nekatere slovanske motive. Pisec knjige misli, da se sje boja, da time ne razdraži ali ne povrijedi nečiju (italijansko) osjetljivost. Vendar je vrednost njegovega umetniškega dela in zgodovinski pomen njegove osebnosti zagledelj važen, ker spoznamo v njegovih delih obraz časa, duha in okusa benečanske šole, v kateri se je oblikoval. — Knjiga vsebuje 11 reprodukcij Čulinovićeveh del, njegov portret ter med drugim dobro opisano umetniško dobo renesance. — bič.

Knjige »Goriške Matice«

Poleg Goriške Mohorjeve družbe, ki je po svoji svetovnonazorni misli sestra celjske MD, opravlja tudi Goriška Matica prosvetno delo med slovenskim ljudstvom v Juljski krajini. Vsako leto namreč izda petero knjig, ki oblikujejo slovenskega človeka, da ostane kljub narodnemu ponižanju, zvest svojji zemlji in narodu. Kajpada so te knjige le splošno poučnega značaja brez narodnostne tendence, zakaj glavno je pač, da knjiga, ki je pisana v slovenskem jeziku, veže srca vseh Slovencev v Juljski krajini.

»Koledar«, ki je ohranil dosedanje obliko, ima več življenjepisov domačih in svetovnih umetnikov, črtic, pesmi in poučnih spisov raznih strok; v celoti je prav živahno urejen. — »Prirodni pojavi in človeški izumci« (Nande Vrbanjak) je poljudno pisana knjiga o vseh mogočih naravnih pojavih in tehničnih izumih preteklih stoletij in zadnjih dni, zato bo to privlačno čtivo za slehernega preprosta in srednje izobraženega bralca. — Dr. Potrata je napisal prav porabno knjigo »Zdravje iz rastlin«. Moderna medicina se namreč znova vrača k zdravilni porabi rastlin, torej k pravi zdravilni sredstev; zato je ta domača pisana knjiga, ki ne objasnjuje le zdravilnih svojstev posameznih

zelišč, katere se porabljajo v ljudskem in znanstvenem zdravilstvu, marveč daje tudi smernice, kako in kdaj se zdravilna zelišča nabirajo in spravljajo, prav priporočljiva vsem podeželnim ljudem, ki preplachujo umetna zdravila, a morejo najti enakovredna na svojih vrtovih. Knjigi je dodana tudi karta-slikanica z raznimi rastlinskimi vzorci. — Martina Seljak je dala v knjigi »Ljubim domček« nekaj glavnih smernic za lepo in prijetno ureditev stanovanja, ki so v glavnem odgovarjajoče srednjemu in preprostem človeku. Knjiga je pisana v poljudnem slogu. — Franc Bevk pa je prispeval povest »Dedič«, v kateri obravnava mračno plat kmetijske življenja. V glavnem je to povest kmetijskega dekleta, na katerega je imel domači hlapec tak demoničen vpliv, da je radi njega pretrgala vse vezi družinske skupnosti, čistega dekličstva in se predala grobemu človeku, dokler se ni pač sreča doma porušila in je njen oče hlapec ubil. Naslov »Dedič« odgovorja v toliko, kolikor je bilo med drugim vzrok notranjemu razporu moško dete, ki se je gospodarju pod starost rodilo in s tem odvzelo najstarejši hčeri in hlapcu up na nasledstvo grunta. Povest je sicer napeta in življenjsko resnična, vendar je ne moremo šteti med najbolj posrečena Bevkova dela.

★

Ponovitev Verdijevega Requiema v Unionu.

»Glasbena Matica« je ponovila s sodelovanjem združenih orkestrovo in opernih solistov pod vodstvom ravnatelja Poliča svoj koncert Verdijevega Requiema, v ponedeljek zvečer. Koncert je bil združen s spominom na žrtve svetovne vojne in naj bi bil pretresljiv opomin k zavesti in zastavitvi vseh sil proti grozi nesmisla, poganjačnega iz meščanskega nepostovanja in sovraštva. V besedah se je spomnila ob tej priliki padlih žrtve članica ljubljanske drame, ga. Marija Vera.

Ponovitev koncerta za vrednostjo prve izvedbe (o kateri sem pred dnevi poročal), v sploš-

nem ni zaostajala. Mestoma delno popuščitev je nadomestilo izboljšanje šibkejših mest in je tako celota vzdržala svojo učinkovitost.

Dvorana je bila polno obiskana.

P. S. Vidim, da je nekaterim treba povedati: tiho ubranost in poglabljanje, ki obema dvorano med izvajanjem, ni dostojno motiti s pohajanjem po prostoru in iskanju sedežev v prvih vrstah pa čeprav je nekaterim damam še tako mikavno, da bi jih gostje opazili v lepi toaleti. V. U.

Gostovanje v ljubljanski operi. V preteklih dneh se je na svojem umetniškem potovanju ustavil v Ljubljani tenorist P. Rajčev in je kot gost nastopil v dveh operah: v Čajkovskijevi »Pikovi danci« in Verdijevi »Traviatici«.

Po svoji vrednosti spada Rajčev v boljšo vrsto opernih pevcev. Kaže sicer, da je njegov glas že izgubil na jasni svežosti in prijetni zvonosti, vendar je ostal še vedno v tistih mejah kvalitete, ki delijo še simpatično in estetsko sprejemljivo učinkovanje od namišljenega, v resnici malo vrednega petja. Svojo pevsko vrednost (lepa izvežbanost, dasi posega mestoma že malce v maniro), pa združuje Rajčev s smiselno in prepričevalno igro, ki sicer ne posega v najintimnejše notranje globine, a s svojo estetsko odrsko obliko in z mestoma prav presenetljivimi doživljajskimi momenti priklope nase. — Gledalciše bi zlasti drugi dobro obiskano. V. U.

Nov predsednik zagrebskega Pen-kluba. Prejtni teden je bil izvoljen na občnem zboru zagrebskega Pen-kluba za novega predsednika (mesto je bilo izpraznjeno radi umrlega Domjanica) pisatelj in kritik, prof. dr. Branimir Livadić.

Jugoslovanske narodne pesmi v ruskem prevodu. Ruska akademija v Moskvi je pravkar izdala zbirko jugoslovanskih narodnih pesmi v prevodu Berga, Galgovskega in Kravcova. Knjiga obsega 650 strani, sam uvod pa, ki je nekaka študija o jugoslovanski narodni pesmi, ima 200 strani.

Spomini na + prošta J. Vidovica

Kakor smo že včeraj poročali, je v Celovcu v nedeljo jutraj ob 6 mirno zaspal v Gospodu stolni škofster Janez Vidovic v 92. letu svoje starosti. Njegovo truplo je bilo v torek dne 12. decembra najprej slovesno blagoslovljeno v stolni cerkvi v Celovcu in potem prepeljano na Radiše, kjer bo slovesen pogreb danes ob 10 dopoldne.

Rajni je bil rojen Pod Krnosom pri Celovcu dne 5. junija 1842, posvečen v duhovnika 25. julija 1869. služboval kot župnik na Kokovi in Vratih pri Trbižu, potem na Radišah. Leta 1898 ga je imenoval škof Kahn za kanonika in za kancelarja. To službo je vršil okrog 15 let. Bil je prisednik cerkvenega sodišča, odlikovan s papeževim častnim križem »Pro Ecclesia et Pontifice« l. 1888 ter tinski proš.

Prošt Vidovic je bil vsem koroškim Slovincem in Nemcem dobro znana in izredno simpatična osebnost. Kot kancelar je užival izredno zaupanje in priljubljenost. Nad njim je bila dobesedno »razlita« vsa ljudskost duhovnega očeta. Vsa škofija je hodila k njemu na obisk in iskala nasvetov. Sicer se je skušal »zapirati«, a vsi so vedeli, da se »trikrat trka« in da se mu njegova čarobna vrata odprejo. Kancelar Vidovic je rešil starodavni problem, kako združiti strogega birokrata in najmilejšega očeta v eni osebi, ženično. V glasu se je povzpela večkrat do strogosti, ki ga je predpisal paragraf, v resnici in koncem koncev se je pa njegova anima candissima, ki dobesedno ni poznala zlobe, znašla v brezdnih dobrotah in popustljivosti. Gotovo smemo reči: »Ni nikogar, ki bi ga bil on žalil, a mnogi so med nami, ki mu kličemo v grob, odpusti nam naše drznosti, ti veliki, ti edinstveni, ti blagi mecen in oče vse duhovščine, škofije in zlasti Slovencev! — Da, Slovencev! To je pa posebno poglavje njegovega življenja. Med nami si živel kot patriarh in prapripustnega, vernega koroškega Slovence. Kako si značilno govoril koroško slovenščino! Videl si vso zgodovino in tragiko našega rodu.

Kadar smo hodili v Celovec, obiskovali smo ga kot častitljivega klicarja in vzor moža slovenske preteklosti. Kdo je znal tako iskreno, tako bogovdano, tako sveto ljubiti to slovensko grudo kot Ti,

ki si bil najboljši med nami! Kdo je znal tako častljivo in tako polno svete unike oznanjati božjo besedo, kmetom, delavcem, vojakom v stari koroški govorici!

Kdo je vse, prav vse premoženje razdal narodu in revežem kakor ti, naš oče! Pa vsak obisk pri Vidovicu je bilo doživetje. Objel je svoje obiskovalce, mu takoj postregel s štajerskim vinom in se potem tako raznel za vse dobro in blago in jih navduševal za delo v vinogradu Gospodovem. V njegovi navzočnosti smo postali boljše, veselejši, zadovoljnejši. Bivši škof Kahn je svojega kancelarja naravnost oboževal in kadar je kancelar Vidovic začel pripovedovati v svojem lastnem slogu svoje lovske doživljaje, se je resni, sveti, močeti škof tako neizrečeno iskreno smejal, da so mu od veselja lile solze po licu.

Prošt Vidovic je bil dolga leta predsednik Družbe sv. Mohorja in je kot tak še posebno zastopal interese Slovencev.

V njegovi oporoki je bilo že iz dolgih let zapisano, da hoče biti pokopan na Radišah. Tam gori na osovskem vrhu, 300 m nad Celovcem, je hotel počivati do sodnega dne. Tolikokrat je nam povedal, zakaj: Verniki, ki sem jim bil nekaj dušni pastir, bodo kropili moj grob in molili zame! Vemo, da bodo Radišani to storili, vemo, da bodo priredili svojemu nepozabnemu župniku veličastno pogreb, kakor ga to zna samo verno ljudstvo! Ena črtica naj osvetli Vidovica in Radišane!

Imel je župnik Vidovic, kakor je večkrat pripovedoval, svete bukve s posebno močnimi blagoslovi proti burjam, toči, vremenskim neizidom. Radišani so ga s polnim zaupanjem hodili ob takih prilikah klicati in tedaj je Vidovic s svetim ognjem in z gore prestavljajočim zaupanjem rotal oblake in burje: Ut te destruat, — — — Toda nekoč je bil župnik Vidovic v Celovcu na duhovnih vajah in toča je vse pobila domo. Vsi so bili uverjeni, da je njega manjkalo.

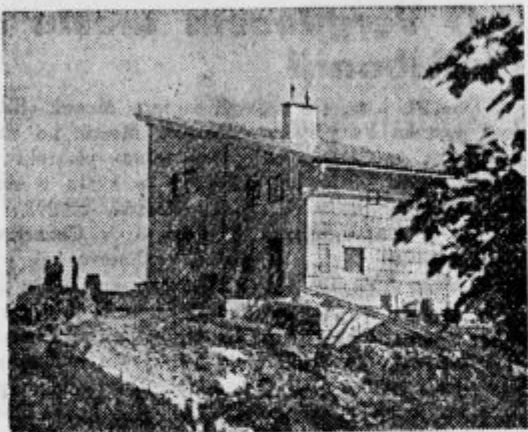
Mnogi, mnogi Te bodo blagorovali in blagoslavljali navzoči ali v duhu Tvoj grob — — — Vsi pa vedo, da velja o Tebi beseda: Dragocena je pred Bogom smrt pravičnik. — (L. E.)

Kaj pravite?

Na zadnjem zborovanju bananih uradnikov so bili nekateri gospodje mnenja, naj bi se odpravila najvišja pokojnina, kakor jo določa nova uredba in bi smeli nekateri odditni banani upokojenci dobiti tudi več kakor 8000 Din na mesec. O visokih plačah raznih gospodov, ki so sedeli v denarnih zavodih in o visokih pokojninah se je že predprej šušljalo, pa ni bila to sama zavist. Zelen sem pa od zavisti še vedno tistim nesrečnikom, ki jih bo nova uredba toliko pristrigla, da ne bodo prejeli več, kakor 8000 Din pokojnine in res ne morem aplaudirati onim, ki so hoteli, da se ta znesek ne bi omejil. Od svojih grošev sem si v boljših časih toliko pristrigal, da sem znesel nekaj malega stotakov na hranilno knjižico in jih sedaj, ko so me stisnili egipčanska mršava leta, jemljem počasi ven, in sicer prav po kapljicah. Neizmerno rad bi vedel, kateri so tisti gospodje, ki jim je 8000 Din pokojnine ali plače ali honorarjev ali kakor se že imenujejo taki dohodki gg. bananičkov, premalo in se morajo obupno pripisovati, da s temi smrčavimi osmimi jurji na mesec komaj, komaj žive. Jaz jih ne pomilujem in me ni nič sram, če to kar na glas povem. Sem pač bolj trdega srca.

Ob otvoritvi smuške postojanke TK Skale na Voglu

Mnogo ljudi srečaš, ki so prav posebno navezani na Bohinj in mnogim je že eukratno bivanje ostalo v trajnem spominu. Doslej je bil to spomin v okviru blestečega sonca, mirujoče jezerske gladine v poletnem jutru, veselih krikov kopalcev, ki v pozno popoldne odmevajo v tišino jezera, nepopisnega občutka ugodja, ko telo reže hladilno vodo, tihih noči in sija mesečine nad Bohinjsko kotlino, da se vidi cerkva sv. Janeza kot rafinirano od zarotetov obsevana.

Privlačnost Bohinja tvori njegova tiha lepota, vendar že davno ni več obljubljeni kraj le za sanjače in samotarje. Ako si ne želiš popolne samote, ki ti je ni treba iskati daleč, ti tudi ni treba pogrešati neke familijarne družabnosti. Da pa Bohinj še ni postal središče jaz-bandske publike in da to tudi nikdar ne postane, za to prosimo in zahvalimo Boga.

Letos so bili letoviščarji internacionalni kot še nikdar ne. Vsi so bili tako prevzeti od Bohinja ob jezeru, da so se namenili priti še in še. In marsikdo je povpraševal o zimskih možnostih Bohinjskega kota. In prav o teh možnostih naj govori ta članek. Opozori naj na zimski, na »novi« Bohinj, ki ga je za veliko množico entuzijastov prav za prav šele ustvarila »Skala« s tem, da je letos zgradila kočo na enem najlepših smučiščih vobče, ki nudi prave švicarske terene — na »Voglu«, planini neposredno nad Bohinjem.

V Bohinju se je sicer že vršila zimska olimpijada, nad Bohinjem leži Planina na kraju, ki je že videla mnogo posetnikov. Toda smuka v kotlini sami spretnejšemu smučarju ne nudi ne problemov ne pravega užitka. Tako je bil Bohinj obsojen na prezimovanje in se je vnovič prebudil šele v poletje.

To zimo pa mu je bilo namenjeno, da se njegova usoda izpremeni. Kdor se z vlakom potegne do Bohinja, pripe v 2—3 urah lagodne hoje na prekrasne terene planine na Voglu, kjer bo našel vselej, tja do konca maja, idealen sneg, odpočil pa se bo in prenočil na enem

izmed udobnih ležišč v koči T. K. »Skale«. Tako ima sedaj Vogel najlepše nade, da postane po lepoti in obisku ena naših prvih zimskih postojank.

Vsekakor zasluži »Skala« za zgraditev tega udobnega smučkega zatočišča vse naše priznanje. Mnogo težko je bilo treba premagati, da ne omenim drugih tehničnih: dovažanje gradbenega materiala in inventarja na plato, čigar aivo so morali znižati za 4 metre, je bilo sila težavno, zamudno in drago. Koča stoji na najlepšem mestu, vidna je iz celega Bohinja in tudi z železnice (pri Nornju). Stavba je enonadstropna, v njej so nameščene tri spalnice s skupno 50 ležišči in prostorna jedilnica, dalje je v poslojju kopalnica in toplovodna naprava. Dom se je s tem povzdignil nad primitivnost naših dosedanjih planinskih koč. Dostopi so vsi udobni, razen tega so na razpolago nosači. Od Sv. Janeza do koč na Voglu je 2½—3 ure, od Zlatoroga po vojaški vozni poti prav tako 2½—3 ure lagodne hoje.

Vogel pa je tudi izhodišče za krasne smuške ture za začetnike in izveščane. »Skala« je postavila zimsko markacijo od Vogla do Planine na kraju, do koder je 3½ ure lepe smuke. Težje ture bi bile one na Podrto goro, na vrh Vogel, na Sijo, na Rodico in dr. Postojanka na Voglu predstavlja tudi novo turistično zvezo med Komno in Črno prstjo.

Koča je odprta in oskrbovana celo leto. Smučarska sezona traja od decembra do konca maja. Koča bo odprta in z vsem potrebnim oskrbljena od 15. decembra t. l. dalje. Člani vseh društev, včlanjenih v Savezu kraljevine Jugoslavije, uživajo poseben popust.

Za varstvo nameštenskih interesov

Kakor smo že poročali, je »Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameštencev Slovenije« od Delavske zbornice v Ljubljani zahtevalo, da ona kot zakonita zastopnica delavstva in nameštencev stori vse potrebno, da se zaščitijo interesi nameštencev denarnih zavodov.

Delavska zbornica je v ponedeljek sklicala predstavnike nameštenskih organizacij in tudi nekatere nameštenske predstavnike večjih denarnih zavodov. Anketo je vodil uradnik Delavske zbornice g. Ivan Tavčar. Na sestanku je bila soglasno sprejeta resolucija, ki vsebuje zahteve nameštencev denarnih zavodov v dravski banovini. Resolucija je bila poslana vsem merodajnim faktorjem.

Koledar

Sreda, 13. decembra: Lucija, devica mučenica; Ottilija, devica.

Novi grobovi

† V Novi cerkvi so v nedeljo dne 10. decembra položili k večnemu počitku Ivana Straussa, marljivega gojenca orglarske šole v Celju. Pogrebne obrede je opravil g. kanonik dr. Zager. Pogreba se je udeležilo korporativno meščanska šola iz Vojnika, katere absolvent je bil rajni. Dalje vsi učenci orglarske šole iz Celja, ki so mu peli med sprevedom slovenski »Usmili se me, Bog«. Pred hišo so mu zapeli Prelovčovo narodno nagrobnico, na pokopališču pa žalostinko g. Bervarja »Slovo«. Na grobu je imel ganljiv govor g. kanonik dr. Zager, nadalje ravnatelj mešč. šole iz Vojnika. V imenu orglarskih učencev se je poslovil njegov sošolec tov. Fr. Grand. Na pokopališču so mu zapeli še žalostinko otroški zbor mešč. šole in domači cerkveni pevski zbor. Sožalje staršem, ki so izgubili svojega ljubeznivega sina edinca!

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Odrejeni so na službo k poveljstvu požarskega vojnega okrožja konjeniški kap. I. razr. Stanko Turk; na službo k poveljstvu tuzlanskega voj. okrožja peh. kap. II. razr. Rudolf Deml; za veterinarja 29. topniškega polka vet. poročnik Ivan Ključec; za pobočnika 2. zrakoplovne brigade zrakoplovni kap. II. razr. Ciril Peče; za pobočnika 261. zrakoplovne skupine zrakoplovni kap. II. razr. Josip Lankaš; za učitelja zrakoplovne fotografске šole pri poveljstvu zrakoplovnih strokovnih šol zrakoplovni poročnik Viktor Benedik; za izvidnika 261. zrakoplovne skupine zrakoplovna poročnika Božidar Rovšek in Vladimir Španič ter topniška podporočnika Ivo Novak in Ivan Pezelj; za pilote 261. zrakoplovne skupine zra-

koplovna poročnika Sava Poljanec in Leo Bradski ter zrakoplovni podporočnik Avgust Nežmah; na službo v štab 2. zrakoplovnega polka zrakoplovni poročnik Heribert Strehla; na službo v tehnični oddelek zrakoplovnega poveljstva vojske zrakoplovni kap. II. razr. Dragotin Dolanski; za upravitelja tehn. materijala skladišča 6. zrakoplovnega polka zrakoplovni podporočnik Ivo Oštrič; za pilota zrakoplovne skupine zrakoplovni podporočnik Janko Dobnikar; za poveljnika 2. eskadrona 1. konjeniškega polka kraljeve garde konjeniški kap. I. razr. Stanislav Pirc; za poveljnika 3. eskadrona 1. konjeniškega polka kraljeve garde konjeniški kap. II. razr. Zvonimir Vucel in za poveljnika mitraljezkega eskadrona 2. konjeniškega polka kraljeve garde konjeniški kap. I. razr. Ljubomir Rajman.

— Upokojeni so konjeniška narednika vodnik I. razr. Matija Luks in Franjo Grilec ter drž. mojster IX. polož. skupine Milan Tomšič.

Ostale vesti

— Zborovanja. Opozorjamo na občne zборе, naznanjene za danes. — Odb.

— Popravit! Tiskarski skrat se je včeraj s posebnim veseljem spravil na našo notico pod naslovom Verdi je bil »dogmatičen« katoličan in je razen par manjših zagrešil dve veliki napaki. Beri pravilno: »nadnaravno usmerjena religioznost se gradi in živi (ne: širi) edinole od dogem« in o Manzoni, ki je bil »glasnik (ne: glasbenik) katoliških verskih in uravnih načel.«

— Silvestrov sejem v Zagorju bo v soboto dne 30. decembra 1933.

— Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu, Gunduličeva ulica 29, priredi v sredo 13. decembra društveni sestanek s predavanjem g. vseuč. profesorja dr. Novaka »Počeci današnje civilizacije« (s projekcijami). Začetek predavanja ob 9 zvečer. Gosti dobrodošli.

— Most čez Uno pri Kostajnici so preteklo nedeljo na slovesen način izročili prometu. Most veže Hrvatsko Kostajnico z Bosansko Kostajnico.

— Sedobna fotografija v razglednicah. Brata Pogačnik v Ljubljani sta založila lepo serijo fotografij-razglednic, ki po svoji izdelavi in kvaliteti spadajo med najboljše domače izdelke te stroke. Okusna je zlasti oprema, lepi ton papirja, kakor tudi pestra izbira motivov. Te razglednice dokazujejo, da se po nepotrebnem naslanjamo na uvoz manj vrednih izdelkov iz inozemstva.

ADRESAR LJUBLJANE

je izšel. Vsebuje čez 60.000 privatnih in trgovskih naslovov. Lobi se v knjigarnah in v tiskarni »Grafika«, Resljeva cesta št. 4. :: :: Cena 180 Din.

— Avtomobilska nesreča. Pri Orahovici sta trčila dva avtomobila. En avtomobil se je popolnoma razbil. V tem avtomobilu sta se vozila zdravnik dr. Rajna in njegova žena. Žena je dobila težke poškodbe na ramenih in prsih, mož pa je le lažje ranjen. Soferju se ni ničesar zgodilo. Oba ranjena so z vlakom prepeljeni v bolnišnico v Osijek.

— Zastrupljenje s plinom. V Aleksandrovo na otoku Krku sta zakonca Fabijan in Katica Peršek zvečer, preden sta šla spat, naložila na ogenj oglje. Katica je nato po svoji navadi pokleknila in izmoložila večerno molitev, mož se je pa poleg ognja grel. Oglje je začelo razvijati plin in jutraj so našli sosedje Katico mrtvo, Fabijana pa nezvestnega. Z umetnim dihanjem so ga spravili k zavesti in tako rešili gotove smrti.

— Samo nekaj dni imate še čas, da rešite križanko za Agfa Box fotoaparati. Vzemite si razpis v Drogeriji Gregorič, dr. z o. z., Ljubljana, Prešernova ulica 5.

— Pri boleznih na ledvicah, v mehurju in debelem črevesu polajšuje »Franz-Josef«-grenčica v najkrajšem času tudi večje težkoče pri odvajanju. Spričevala bolnišnic potrjujejo, da je »Franz-Josef«-voda radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih.

— Obsojen izseljenski komisar. Pod tem naslovom smo v nedeljo priobčili poročilo o sodbi g. Marijanu Pfeiferju, rodem iz Kranja. Sedaj smo izvedeli, da Marijan Pfeifer ni živel preko svojih razmer in da je zagrešil s tem, ker je najel in sopedpisal najeta posojila za podjetje druge osebe, ki je radi gospodarskih neprilic prešlo v konkurz. Postal je tako rekoč žrtev gospodarske katastrofe podjetja druge osebe. Zvedeli smo pa tudi, da je prijavitel kazenski zagovornik Pfeiferja proti razsodbi priziv radi »kršitve zakonov«.

— Družinska žaložra. V Klanju se je preteklo nedeljo zvečer odigrala strašna družinska tragedija. Mestni redar Luka Šoški je trikrat streljal na svojo ženo in jo smrtnonevarno ranil, nato si je pogol kroglo v glavo in ostal na mestu mrtve. Šoški je bil ločen od žene. Triletno hčerko je te dni odpeljal k svojim staršem. V nedeljo zvečer je prišel k svoji ženi in zahteval od nje otrokove stvari. Česar pa žena ni hotela dati. Nostal je prepil, ki je žalostno končal.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvavih navali, glavobolu, splošni slahosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz-Josef«-grenčice.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Bentele Avgust, Von Advent bis Ostern. Predigten und Homilien. 360 strani. Nevezano 126 Din. — Dausend Dr. Hugo, Die Liturgie der Advents und Weihnachtszeit in Predigten. 112 strani. Nevezano 36 Din. — Hassl G., Auf den Weg des Friedens des Heiles. Kurzpredigten für die Sonn- und Festtage des Kirchenjahres. 1. Band. Weihnachtsfestkreis. 121 strani. Vezano 66 Din. — Lippert P., Von Christentum und Lebenskunst. 235 strani. Vezano 110 Din. — Müller M., Frohe Gottesliebe. Das religiös-sittliche Ideal des Hl. Franz von Sales. 304 strani. Vez. 96 Din. Nevez. 84 Din. Rieg B., Predigten auf die Sonn- und Festtage des Kirchenjahres. 1. Band: Erster Adventssonntag bis sechster Sonntag nach Erscheinung. 184 str. Nevezano 68 Din. — Rieger J., Auf Gottes Ackerfeld. Predigten auf alle Sonntage des Kirchenjahres. 1. Band. Von Advent bis Pfingsten. 256 strani. Nevezano 96 Din. — Tongelen J., Im Geiste des Evangeliums. Homilien und Predigten auf alle Sonn- und Festtage des Kirchenjahres. 114 strani. Nevezano 50 Din. — Wibbelt A., Frohe Botschaft. Homilien über die Evangelien der Sonn- und Feiertage. 1. Band: Die Sonntage des Weihnachts- und Oster-Festkreises. 248 strani. Nevezano 76 Din.

— Nosečim tenam in mladim materam priporočamo naravno »Franz-Josef« grenčico do urednega delovanja želodca in črev.

Njegov kašelj mori,
in on čuti, da ga
cela okolica nerada
gleda. To mu ni po-
trebno, ker se da kašelj
ozdraviti s:
KRESIVALOM.

Celje

— Akademija Vincencijeve konference. Celjska konferenca bo v nedeljo, dne 17. t. m. na slovesen način proslavila 100 letnico ustanovitve Vincencijeve konference. Ob pol 4 popoldan bo v veliki dvorani Ljudske posojilnice akademija z zelo peštrim sporedom. Nastopi tudi mladi virtuoz Miran Viher. Vstopnina k tej akademiji je tako nizka, da se bo proslava lahko udeležil prav vsakdo. Upamo, da se bodo vsi prijatelji katoliške dobrodelnosti odzvali vabilu in s tem pripomogli, da bo ta proslava izpadla čim lepše.

— Poročila sta se v ponedeljek v opatijski cerkvi g. Jože Šerdoner, plačilni natakar v kavarni »Evropa«, in gdč. Pepca Müllerjeva, plačilna natakarica v delikatesni trgovini ge. Roze Zamparutti. Mlademu zakonskemu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

— SK Jugoslavija, lahkoatletska sekcija, sklicuje sestanek dolgoproglaševan danes ob 7 zvečer v Domu. Brezpogojno morajo priti: Mirnik, Vengust, Pikl. Razgovarjali se bomo o nedeljskem »Teku zjedinenja« ASK Primorja. Referira tovariš tajnik.

— Kako je nastal požar v opatiji. Poročali smo, da je bil vzrok požara v opatiji kratek stik, kar pa po zadnjih poročilih, ki smo jih dobili, ne drži. Požar je nastal na podstrešju, kjer pa ni bilo električne napeljave, ki je speljana spodaj, kjer se pa ni moglo ničesar vneti.

— Zadržni tečaj. Zadržna zveza v Ljubljani, oddelek v Mariboru, prireja ta teden v Celju v Domu v Samostanski ulici zadržni knjigovodski tečaj. Važna predavanja bodo zlasti v petek 15. t. m. dopoldne o sedanjem položaju denarnih zadrug. Zastopniki zadrug vabljeni.

— Smrtna posledica napada. 27 letnega posestnika Stojanova Ivana iz Preloga pri Konjicah je dne 10. t. m. ob 1 ponoči zabolela neki možki s koso v trebuh in ga hudo poškodoval. Stojanov so odpeljali v celjsko javno bolnišnico, kjer je pa kljub zdravniški pomoči še isti dan ob 2 popoldne podlegel poškodbam. Naj počiva v miru!

— Redni občni zbor Dijaške kuhinje v Celju bo v četrtek 21. t. m. ob 18 v restavracijskih prostorih v Narodnem domu z običajnim dnevnim redom.

— Najdeni dokumenti. Dne 11. t. m. dop. je bilo najdenih na Krekovem trgu več zadolžnic na Ime Ivan Nemanjič, posestnik, Kamnica pri Vurbergu.

Ruše

Ob obilni udeležbi vseh slojev smo v nedeljo po večernicah pokopali pripratočnega ruskega rojaka Ferdinanda Jelenko. Poznalo ga je staro in mlado pod imenom Nandl. Njegova mati je bila revna dekla. Ker nezakonski oče ni hotel skrbeti zanj, ga je mati nesla na očetov dom in mu ga položila na mizo, čes: Tvoj je, skrbni zanj Sama pa je šla v Trst služiti. Uboga ruska delavka se je potem usmiliła zapuščenega črvička in skrbela zanj. Ker ni imel pravega doma, ga je vzel blagi župnik Wurzer, ko je bil v šestem letu, za pastirčka in tako je prišel deček v rusko župnišče in je tu ostal vse dni do smrti. Od pastirja je avanziral do blapca, postal potem nekako desna roka župnikova, obenem pa je tudi opravljal službo župniškega grobarja. Bil je izredno nadarjen človek. Škoda, da ni mogel študirati. Bi bil zavzel odlično mesto v človeški družbi. Radi njegovega dobrega srca in šegavega značaja ga je vse ljubilo. Imel je veličasten pogreb, kakor najbogatejši rušan. Saj pa je bil verna, poštna, vdana in zvesta duša. Naj počiva v miru!

Ljutomer

Ustanovni občni zbor novega društva »Ljudska čitalnica« se je vršil v nedeljo 10. decembra v dvorani Katoliškega doma. 92 udeležencev jasno priča o zanimanju za društvo, ki hoče zlasti mladini nuditi prosvetne hrane v svoji knjižnici in čitalnici in na sestankih. Občni zbor je vočl in bil izvoljen tudi za prvega predsednika g. kaplan Matija Munda. Prihodnjo nedeljo se na novo odprta društvena knjižnica, ki bo poslovala vsako nedeljo dopoldne od 9 do 12. Društvo je naročilo vse novejšje izdaje knjižnih zbir, ki bodo prihodnjo nedeljo že na razpolago. Ob istem času lahko prijavijo tudi svoj vstop v novo društvo. — Popoldne istega dne je gledališki odsek Marijanske kongregacije vpriporil krasno versko igro »Sultanova hčerka in dobri vrtinar«, ki je res lepo uspevala. V glavni vlogi se je odlikovala Francka Babševa. Dvorana popolnoma zasedena. — Za Stefanovo pripravlja »Ljudska čitalnica« vpriporitev Vomergerjeve igre »Vrnitev«.

Samoprodaja »Tivarc oblek, Hubertus plaščev itd. za ljutomerski okraj je otvorila trgovina Franc Senčar, Ljutomer-Mala Nedelja. Tovarniške cene.

Due novi kovini

Trše ko jeklo, lažje ko aluminij

Iz Londona poročajo to le novico, ki utegne res revolucionirati vojno in mir.

Angleški železni industriji se je posrečilo, da je s sistematičnim prizadevanjem in študijem v laboratorijih iznašla dve novi kovini, ki pomenita za vso industrijo senzacionalen preobrat. V obeh kovinah je krom, jeklo in aluminij. Kako pa se obe kovini izdelujeta, to je najstrožja skrivnost, katera je posebno v interesu angleške vojaške uprave.

Prva kovina je trša ko katerakoli druga kovina. Iz nje bodo izdelovali take svodre, ki bodo lahko vrtali najtrše kamenje, ne da bi se skrhalo. Iz nje bodo vlivali tudi kroglice, katere bodo predrle najbolj debelo steno tanka.

Kakor vele zanesljiva poročila, bodo v prihodnje vsi do sedanji tanki odveč in nepotrebnosti, ker jih bo s takimi kroglicami mogoče razbiti. Važno pa je, da iz te kovine ne bo mogoče izdelovati tankov, ki bi jih gonil bencin.

Svodrom bodo naredili le konice iz te kovine

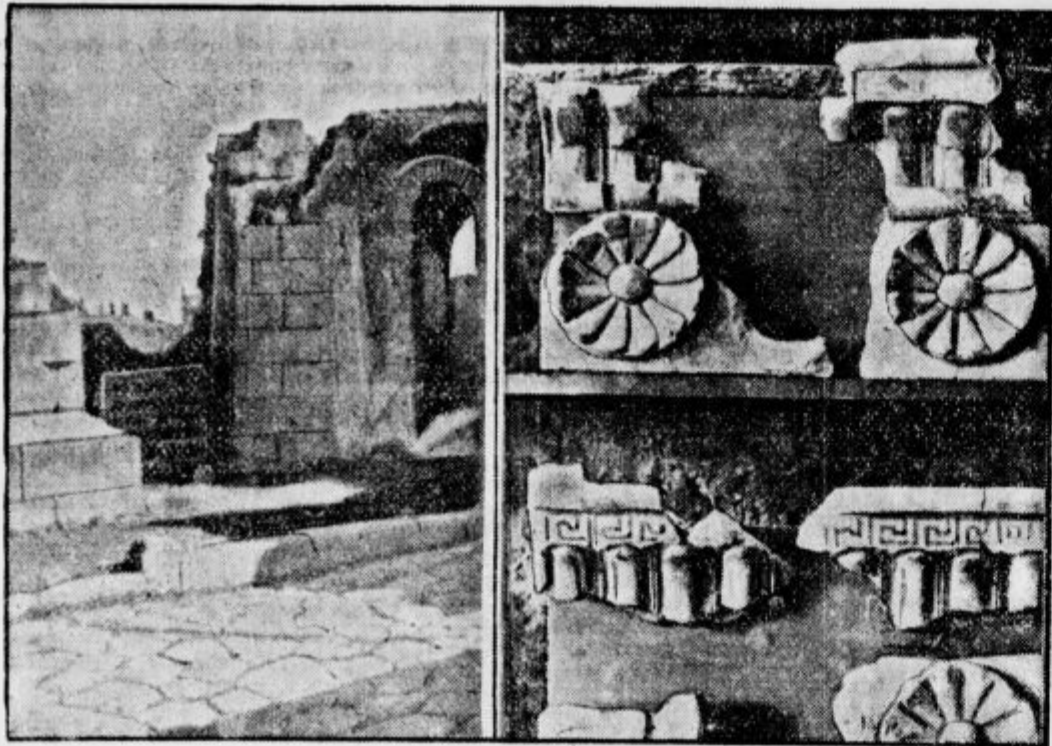
ali pa plašče, pa bodo vedno ostali ostri. Iz enake kovine bodo valjali tudi plošče. Kako je ta kovina sestavljena, nihče ne ve. Samo to vedo, da je krom v njej. Kovina se bo vedno lepo svetila.

Druga nova kovina pa je lažja ko aluminij in vendar silno trdna. Ta kovina bo v letalstvu povzročila velik preobrat. Doslej so letala gradili iz lahkega, a trdnega lesa. Les pa se je včasih prelomil in nesreča se je zgodila. Poslej se tega ne bo treba več bati. Z letalom iz nove kovine bo mogoče leteti — mesto 200 km na uro, kakor doslej — kar 270 do 300 km na uro. To pa zato, ker bo letalo lažje in vendar le bolj trdno. Nova kovina bo tudi važna za kolesa in avtomobile.

To odkritje pa ni le navadno laboratorijsko delo. Ne bo treba šele čakati, kdaj se ti poskusi uresničijo. Ti poskusi so že uresničeni. V dveh mesecih bo angleška industrija že začela delati s tem.

Prihodnost bo pa pokazala, ali se bodo upi uresničili.

Nove izkopsnine v Pompejih

V Pompejih, ki jih je leta 79 po Kr. zasul Vezuv, se vedno odkopujejo premnogo dragocenosti in umetniških starin, katere dokazujejo višino stare rimske kulture.

Zadnja raketa in zadnja vrv

Parnik rešuje parnik v valovih in viharju

Blizu rta Blyard je nevihta zajela angleško ladjo »Pansy«, ki je vozila iz Liverpoola. Na ladji se je pokvaril kotel. Ladja si ni mogla več pomagati. Vihar pa se je vedno besneje zaganjal vanjo in valovi so jo neusmiljeno metali sem in tja. Ladja je začela klicati na pomoč. Noč je ležala nad besnečim morjem. Zato je parnik začel pošiljati v zrak raketne signale. Raketa za raketo je švignila v temno noč, a pomoči ni bilo od nikoder. Nihče ni bil opazil teh raket. Nesrečni parnik je porabil že vse rakete, le eno je še imel, pomoči pa nikjer. Zadnja raketa je švignila v temo, zadnji žarek upanja je utonil v viharju. Pomoči ni.

Prav to zadnjo raketo pa je vendar le opazil nemški parnik »August Blume«. Mornarji so sicer mislili, da je to klic na pomoč, vendar so pričakovali še drugih raket. Teh pa ni bilo več. Tudi to se je zdelo sumljivo. »Ladja je v nevarnosti! Pomorščaki si v nevarnosti drug drugemu poma-

gajo. Parnik je krenil v smer, kjer je švignila v zrak tista edina raketa.

V valovih in viharju je rešujoči parnik počasi in težko plul proti pomoči potrebnemu Angležu. Štiri ure se je nemški parnik boril z valovi, preden je mogel priti angleški ladji dovolj blizu.

Ko je bil dovolj blizu, je s potrebno pripravo izstrelil Nemec proti Angležu »reševalno vrv«. Angleški mornarji na parniku »Pansy« so sicer reševalno vrv vsakokrat ujeli in jo pritrdili. Ko pa so hoteli vrv napeti, se je vsakokrat utrgala. Vrv za vrvjo je parnik »August Blume« izstrelil na »Pansy«, vrv za vrvjo se je utrgala. Nazadnje je ostala Nemcem le še ena vrv.

In ta zadnja vrv se ni utrgala. Privežali so poškodovani angleški parnik k nemškemu ter ga srečno pripeljali v luko Newlyn (Cornwall), kamor sta obe ladji prišli 9. decembra. Parnik »August Blume« je nato nadaljeval svojo pot v Bristol.

našli šele, ko je bil požar pogasjen, in ga izkopali izpod ruševin. Mladi vojvoda se je najbrž hotel rešiti, a so ga plini omamili, da je obležal in zgorel.

Huda zima

Iz Koblenza na Nemškem poročajo, da je v soboto in nedeljo zamrznila reka Mozela. Led na reki je tako debel, da more vsak pešec brez nevarnosti hoditi čez reko. Medtem ko je Mozela tako zamrznila, pa Rena še nima nič ledu.

Iz Šlezije poročajo, da je tam zapadlo mnogo snega. V Vratislavi (Breslau) so v soboto imeli 23 stopinj mraza, v Hirschbergu pa celo 27 stopinj. Na vzhodno-pruski obali pa je južno vreme.

Vojvoda in stotnik zgorela

Iz Londona poročajo o tej veliki nesreči: Pri velikem požaru v gradu Whitchurch v grofiji Hampshire je zgorel 23-letni vojvoda De La Tremville. Žrtv požara je postal tudi angleški letalski stotnik Rodney.

V soboto 9. decembra zjutraj je nenadno začelo goreti na ostrejši gradici, ki je last znanega čikaškega milijonarja James Mac Cormicka, pri katerem je bil vojvoda v gostih. V kratkem je bilo v ognju vse poslopje. Služkinja se je rešila na ta način, da je po vodovodni cevi splezala iz gorečega prvega nadstropja. Stotnik Rodney in njegova žena sta skočila z okna deset metrov globoko. Stotnik se je pri tem ubil, njegova žena pa si je zlomila hrbtenico. Vojvodovo truplo pa so

Mraz je hud gospodar. Tudi na Angleskem je pritisnila huda zima. Ne stiska samo revnih ljudi, ampak tudi divjačino, katera ne dobi hrane. Na podobi vidimo jelena, ki se je približal avtomobilu ter šoferju iz roke jemlje hrano.

Holandski ribiči se drsajo. Ljubka je ta podoba, ki kaže holandske ribiče v še vedno veljavnih narodnih nošah pri zabavi na ledu.

Kaj se raztresencem primeri

»Kdaj ste bili najbolj raztreseni?« je vprašal neki angleški list svoje čitatelje in prejel je maso odgovorov. Največ jih je bilo od profesorjev in učenjakov, ki so baje najbolj raztreseni in pozabljivi.

Nekateri odgovori so bili prav zanimivi:

Ko je moja hčerka zbolela, mi je zdravnik naročil, naj ji segrevam noge z vročo vodo v termosteklenici. Neko dopoldne sem zopet hotela obnoviti to ter pristavila lonec vode. Med tem sem pa stopila v bližnjo prodajalno. Kmalu sem se vrnila in napravila otroku po zdravnikovem nasvetu. Nekoliko pozneje sem potrebovala denar, a moje ročne torbice nikjer. Vse sem preiskala in se končno udala, češ, da sem jo izgubila na potu iz prodajalne. Težko mi je bilo, a za vzdihe zdaj ni bilo časa; hajd na delo, otrok je bolan, treba bo vodo obnoviti! Ko sem segla pod odejo po steklenico, sem privlekla na dan pogrešano torbico — napolnjeno z vodo.

Šel sem na kolodvor čakati svojega brata, ki se je hotel pripeljati. Na peronu sem začel brati časopis. Ko je vlak prisopihal, si niti ogledal nisem, kdo izstopa. Šel sem proti izhodu, sedel v kot tramvaja in čital dalje. Moja dnevna pot je bila s tramvajem. Šele ko sem izstopil in hotel v urad, sem opazil, da je vse zaprto, ker je bila pač nedelja. Tedaj sem spoznal, kakšno neumnost sem napravil v svoji raztresenosti.

Natipkala sem trgovsko pismo ter predložila šefu v podpis. Že je hotel podpisati, ko se je nekam čudno namrdnil ter mi brez besede pismo vrnil. Ničesar napačnega ni bilo v vsem sestavku, dokler nisem prečitala do konca. Namesto »z odličnim spoštovanjem« itd. sem natipkala: Tisoč pozdravov in poljubov vedno Tvoja — — —

Ko sem se nekega večera vrnil z običajnega sprehoda, sem kakor po navadi šel domov po stopnicah ter v predsobi odložil površnik in klobuk. Naenkrat zaslišim tuj glas: »Kdo ste in kaj iščete tod?« Ozrl sem se in stal pred popolnoma tujo osebo. Šele sedaj sem se spomnil, da sem se pred kratkim izselil iz tega stanovanja v drugo, v svoji raztresenosti pa zopet semkaj zašel.

Moja žena je pripravljala testo za pecivo, ko se na vratih prikaže soseda. Ta je imela navado, da dolgo časa ni odšla in vsakokrat sedla na stol.

kateri je bil navadno zame pripravljen. Da bi preprečil to njeno namero, ki je bila meni tako neljuba, sem hitro pograbil desko s testom ter jo položil na svoj stol. Bil sem seveda zelo vesel svojega uspeha in pet minut pozneje, ko sta onidve bili še v živahnem pogovoru, sem od samega veselja sedel — na testo.

Ko sem nekega večera ugasnila luč in legla k počitku, sem se domislila, da imam v škatljici samo še eno vžgalico, s katero bi morala zjutraj zakuriti v štedilniku. Segla sem poleg sebe na omario in otipala škatljico. Res, bila je še ena notri. Ali je pa dobra? Najbrž ne, ker sem imela navado, da sem večkrat rabljeno vžgalico vtaknila nazaj v škatljico. Da bi se prepričala, sem v raztresenosti prsnila po škatljici zadnjo vžgalico. Bila je dobra.

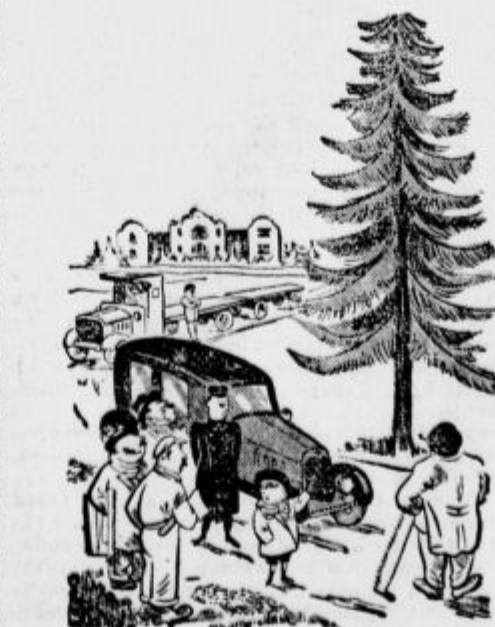

Ruskega pesnika Ivana Bunina, ki je dobil letošnjo Nobelovo nagrado, so ob njegovem prihodu v Stockholm sprejeli ruski rojaki s kruhom in soljo.

Prva katoliška gimnazija v Zadnji Indiji

Pred nedavnim je bila ustanovljena v glavnem mestu anamskega kraljestva Hue prva katoliška gimnazija z internatom, ki je namenjena za domačine in priseljence. Velike ovire, ki so dolga leta onemogočale izvedbo te ustanove, so bile po dobrotnosti francoske uprave končno premagane in nekdanji gojenec malega semenišča je v poldrugem letu sezidal poslopje gimnazije in internata.

Dne 17. septembra so novi zavod slovesno posvetili in za letošnje šolsko leto je prošlo za sprejem že 196 učencev, od teh je bilo sprejetih 133, od teh je 116 Anamcev in 17 Francozov, po veri pa 28 katoličanov, 1 protestant in 104 nekristjani. (Fides.)

Sinček-bogatinček gospoda Novobogatina si izbira božično drevo.

O Vergilovem mestu v Albaniji

Dne 24. t. m. ste objavili zanimiv članek »Sledovi pesnika Vergilija v Albaniji«. Morda bo Vase bralce zanimalo, kaj pišejo razni pisatelji o tistem mestu Buthrotu (kakor se je zvalo v starem veku, n. pr. v III. spevu Eneide, v 293., v Ovidijevih Metamorfozah III. 720—1, v Cezarjevi »Državlanski vojni« III. 16, 1, v Ciceronovih pismih Atiku XVI. 16, A 4, v Plutarhovem Brutu 26 itd.), ki leži na južnem koncu Livarskega jezera ob Krškem prelivu in se imenuje danes Butrinto. Prvi čisto zgodovinski vir o tem mestu je Cezarjeva »Drž. vojna«. Ker Butrintčani niso plačali, kolikor jim je bil Cezar naročil, jim je že hotel vzeti posestva; toda Atik, ki je tam imel posestva, je jamčil zanje ter jih s tem rešil. Po bitki pri Antiju (l. 31. pr. Kr.) se je tam ustanovila rimska kolonija, kot nam poročajo Plinij, Plinij in Strabon. Iz one dobe imamo dosti butrintskih denarjev z napisom Colonia »Augusta Buthrotum«. Navaja jih podrobno Fr. Imhoof v »Monnaies grecques«. l. 1883. Manj je pa napisov na kamenu iz B. — Pozneje se B. večkrat omenja v cestnih seznamih, n. pr. na »Peutingerjevi tabli« iz III. stol. po Kr. Leta 451 je postalo to mesto škofjska prestolnica. Ker je bil Butrinto važna obmorska trdnjava, je bil do novejših dob precej imeniten. L. 1081. je tu pristal Bohemund, sin normanskega vojvode Roberta Guiscarda v vojni zoper biz. cesarja Aleksija. L. 1183. je še zapisal sloveči arabski zemljepisec Edrisi, da je B. obljudeno trgovsko mesto. Ko je mesto opustelo, je še ostal butrintski grad ena najboljših trdnjav epirskega despotata in anžovinskega gospostva. L. 1386. so mesto osvojili Benečani, l. 1502. pa Osmani, a l. 1716. jim ga je zopet vzel beneški vojvoda grof Schulenburg. L. 1798. po propadu ben. republike, so morale franc. čete, ki so držale B., trdnjavo prepustiti Aliju paši. Od tedaj je B. čedalje bolj propadal. A še danes se tam razprostirajo v obsegu pol ure razvaline iz grške, rimljanske in biz. dobe. Opisujeta jih William Leake v »Travels in Northern Greece« (Cambridge 1835-1841) v I. zv., str. 100 in na sl., in K. Bursian v »Geographie von Griechenland« (Leipzig 1862—72)

Sport

Tek zedinjenja

Nekaj zgodovinskih podatkov tega teka

Prvič je izvedlo ASK Primorje Tek Zedinjenja 1. 1928 v proslavo desetletnice našega zedinjenja. To naj bi bila sportno-nacionalna manifestacija jugoslovanske mladine, ki deluje na propagandni nacionalne telesne vzgoje med najširšimi sloji našega naroda. Zgodovinskemu dnevu in značaju prireditve je nadel primeren naziv »Tek Zedinjenja«. Pokrovitelj prve prireditve je bil pokojni veliki župan ljubljanske oblasti dr. Fran Vodopivec. V prvem teku sta nastopila lokalna rivala Ilirija in Primorje ter eden izven ljubljanski atlet. Na dolgi progi je zmagal Primorja Perko, na kratki pa Domžalec Majbenič. Naslednjega leta so se teka udeležili tudi inozemci ter poleg ljubljanskih dveh klubov še en atlet izven Ljubljane. Pokroviteljstvo te prireditve je prevzel tedanji ban g. inž. Dušan Sernee. Na dolgi in kratki progi sta zmagala Celovčana, brata Sussitti. Tretje leto 1930, pod pokroviteljstvom v. d. bana g. dr. Pirkmajerja sta se borila zopet Ilirija in Primorje ter nekateri Celovčani. Starejši Sussitti si je ponovno pridelal zmago na dolgi progi, dočim je na kratki progi zmagal Primorjaš Ogrin. Četrty »Tek Zedinjenja« je bil vršil pod pokroviteljstvom v. d. bana g. dr. Pirkmajerja. Ta tek je postal tradicionalna ljubljanska prireditev in je imel to pot samo nacionalni značaj, kajti udeležili so se ga samo domači atleti iz Ljubljane in nekaterih podeželskih klubov ter sokolskih društev. Na dolgi progi je zmagal Primorjaš Krevs v odličnem času 17:19,3, na kratki progi pa je drugič zmagal junior Primorja Ogrin. Peto »Tek Zedinjenja« je bil vršil lani pod pokroviteljstvom bana g. dr. Marušiča. Tedaj smo zopet videli na startu najmočnejšo gardo domačih rivalov Ilirije in Primorja ter Hermesa, Slovana in Smučarskega kluba Ljubljane. Prvič so oficijelno nastopili vojaki v posebni kategoriji, in lepem številu so bili zastopani Jeseničani, člani Borea in Bratstva. Na dolgi progi je ponovno zmagal Primorjaš Krevs, na kratki pa je Primorjaš Srakar odzvel prvo mesto svojem klubovemu tovarišu Ogrinu. V častnem predsedstvu sta od vsega početka ljubljanski župan g. dr. Dinko Pue in vsakokratni komandant ljublj. diviz. oblasti.

Letošnji tek, s katerim proslavimo 15 letnico našega zedinjenja, bo pa prekašal tako glede kvalitete kakor kvantitete vse dosedanje. Inozemstvo bo dobro zasledeno; doslej so se prijavili Bolgari in Rumuni, Čehoslovaki in Grki, prijave ostalih se pa vsak trenutek pričakujejo. Da bodo sodelovali pri teku vsi domači »kanonci«, je jasno. O prireditvi, za katero je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo Nj. Vel. kralj Aleksander, bomo še poročali.

ASK Primorje — odbor za tek zedinjenja. Drevo ob 20.30 se vrši važna seja odbora za Tek zedinjenja v klubovih prostorih, nebotičnik IV. nadst. Vsi odborniki gotovo in točno.

Program zimskosportnih prireditev

Gorenjske zimskosportne podzveze.

(Nadaljevanje.)

Tečaji:
V decembru letos ali januarju 1934 priredi GZSP tečaj v smučnem teku, smuku in slalomu, vse v okolici Jesenic; termini bodo pravočasno objavljeni, kakor bodo tudi dovolj zgodaj objavljeni termini za tečaje v skokih.

Poleg navedenih smučskih tečajev in prireditev priredijo klubi in društva še razne druge medklubske in klubске tečaje, kakor predavanja itd. Centralni mladinski osek GZSP bo organiziral na območju podzveze več predavanj. Klubi, ki se zanimajo in ki želijo imeti ta predavanja, naj se takoj obrnejo na GZSP.

Na območju GZSP bodo v zimski sezoni 1933-34 oskrbovane sledeče postojanke in kočice: Smučka koča SK »Bratstvo« na Pustem rovu je oskrbovana vsako soboto, nedeljo in praznik; razpolaga z rednimi in zasilnimi ležišči. — Smučka koča TK »Skala« na Rožici bo stalno oskrbovana in razpolaga s 40 ležišči. — Smučka koča planinske podružnice »Triglav« v Krni bo oskrbovana v sobotah in nedeljah, kakor tudi v dnevih pred prazniki in razpolaga z 20 ležišči. — Smučka koča Alp. Sk »Gorenjec« na Črnem vrhu bo oskrbovana od Božiča dalje stalno in razpolaga z 20 ležišči. — Smučka koča SK »Triglav« v Bled, na Grajski planini (Pokluka), bo oskrbovana stalno. — Smučka koča SK »Dovje-Mojstrana« na Možakliji bo oskrbovana v sobotah, nedeljah in dnevih pred prazniki; razpolaga tudi z nekaj ležišči. — Smučka koča SK »Begunje« v Begunjah je stalno oskrbovana in razpolaga z 20 ležišči. — V kranskojgorski okolici bodo oskrbovane po potrebi »Erjavčeva koča« na Vršiču (s 6 sobami in z 11 posteljami ter tremi skupnimi ležišči za 16 oseb. — Koča na Gozdu razpolaga s 16 posteljami in skupnimi ležišči za 16 oseb. — Koča v Krnici pod Razorjem nad Kriško steno razpolaga samo s skupnimi ležišči za dame 6 do 8 oseb in gospode za 15 oseb. — Na Planini v Lazu bo oskrbovana Stravsava koča; ima 6 ležišč, javiti se je vedno pri imenovanem v Stari Fužini (Bohinjska Bistrica).

Glede dostavljanja prijav za tekme opozarjamo vse člane, da morajo iste najkasneje 14 dni pred prireditvijo poslati skupno z razpisom podzvezi v odobritev; v nasprotnem primeru bo neprijavljena prireditev zavržena ali razveljavljena. — Zapisnike tekem bodisi to klubskih ali medklubskih je treba vedno poslati podzvezi 48 ur po prireditvi. Klub, ki se ne bo točno ravnal po določenih podzvezi, bo kaznovan v smislu »Kazenskega pravilnika« in »Verifikacijskega pravilnika«. Klubi in društva se pozivajo, da si takoj nabavijo vse pravilnike GZSP in to: Pravilnik za delegirane sodnikov, službojočega odbornika, kazenski pravilnik, pravilnik mladinskega odseka in pravilnik o gimnastičnih vajah, ki se bili sprejeti na seji šrše uprave GZSP dne 26. novembra.

Klube in društva ponovno opozarjamo na naše službene objave z dne 5. 10. in 21. novembra v dnevniki »Slovenec« in »Jutro«.

Sportnemu klubu »Rateče-Planica« se dovoli prirediti mladinski dan dne 7. januarja 1934. V telefonski osek se imenuje tov. Novšak Alojz. — Mladinski osek je prišel z rednim poslovanjem ter se zaradi tega pozivajo vsi klubi in društva, ki so že osnovali v svojih klubih mladinske odseke, da takoj o tem obvestijo CMOGZSP v mladinski osek so imenovani sledeči člani: predsednik Jože Cinkovc, odborniki: Lojze Božič, Drago Cerar in Albin Smolej.

Praktični izpiti za sodnike za skoke se vršijo 6. januarja 1934 na Bledu, ne 11. februarja 1934 v Lescan, kakor smo poročali v službenih objavah z dne 20. in 21. novembra. Ponovno pozivamo TK Skala na Jesenice, SK Begunje, SK Dovje-Mojstrana, Tujsko prometno društvo v Kranjski gori, SK Rateče-Planica, Tujsko prometno društvo Sv.

Janez, Tujsko prometno društvo Bohinj in SK Bohinj, da uredijo takoj vse potrebno glede vremenske poročevalske službe in javljajo vsak teden po dvakrat zvezi, ne pa kakor do sedaj, da zveza sploh ni prejela še do danes nobenega poročila. Končno pozivamo še enkrat vse klube in društva, da takoj uredijo vse glede verifikacije in zdravniškega pregleda; sezona je tu, a klubi se ne zmenijo za nobeno delo. Opozarjamo vse člane GZSP, da se bo uprava držala in da se bo ravnala točno po svojih sklepih, pravilih in pravilnikih. Za posledice, ki bi nastale radi netočnega delovanja in premanjnih brige naših članov, ne odgovarjamo. — Tajnik I.

Službene objave odbora GZSP

z dne 4. dec. 1933.

SK »Bratstvo« se odobri za nedeljo 10. dec. klubska tekma v smučnem teku na 6 km, dovoli se tudi start vsem verificiranim članom podzveze. — TK »Skala«, Jesenice, se odobri za nedeljo 17. dec. medklubska tekma v smuku iz Roče. — SK »Bohinje« se ne dovoli 15. febr. 1934 prirediti klubsko tekmo, ker ima ta dan prireditve GSZ v Skofiji Loki. — SK »Rateče-Planica« in Smučski osek SPD Kranjska gora se pozivata, da nemudoma dostavita zaradi izstavitve verifikacijskih legitimacij zdravniško potrdilo. — Vsi klubi in društva se pozivajo, da preskrbijo svojim članom-tekmovalcem verifikacijske izkaznice, ker jim bo v nasprotnem slučaju zbran start na vseh prireditvah. — K predstojecim tekam se določijo sledeči sodniki in službojoči odborniki: za nedeljo 10. dec. priredi SK »Bratstvo«, sodnik: Božič Lojze in Smolej Janko; službojoči odbornik: Smolej Albin. — 17. dec. priredi TK »Skala«, Jesenice, na Rožici, sodnik: Smolej Slavko; služb. odb.: Jagodice Srečko. — 26. dec. priredi SK »Rateče-Planica« v Planici, sodnik: Božič Lojze in Černe Miha; služb. odb.: Pečar Franc iz Kranjske gore. — 31. dec. priredi Sokol iz Kranja v Kranju, sodnika: Smolej Janko in Cerar Drago; služb. odb.: Legat Anton iz Lesc. — 31. dec. priredi KS »Begunje« v Begunjah: sodnik: Kržišnik Vinko; služb. odb.: Torkar Jože iz Lesc. — 1. jan. priredi Smučski osek SPD »Kranjska gora« v Kranjski gori, sodnik: Korenini Drago; služb. odb.: Jalen Vinko iz Rateč. — Vsi sodniki in delegirani službojoči odborniki se pozivajo, da se ravnajo točno po pravilniku za sodnike in službojoče odbornike, ter da naj iste nabavijo od podzveze. — SK »Triglav«, Bled, se poziva, da se ravna točno po dopisu podzveze z dne 2. t. m. Opr. št. 43-33-4. — TK »Skala«, Jesenice, se poziva, da takoj dostavi v vrhu verifikacije za Bizjaka Joža, Levstika Alojza, Odlasek Cirila, Minko Fister in Eriko Heim zdravniška potrdila, ker le na podlagi teh bodo imenovani predlagani v verifikaciji. — Tajnik I.

Zimska kolesarska dirka za Markovičev pokal

Dne 17. t. m., na rojstni dan Nj. Vel. kralja, priredi mariborska kolesarska podzveza zimsko kolesarsko dirko za prehodni pokal svojega predsednika Slavka Markoviča. Dirka se bo vršila skozi mesto s startom ob 10.30 pri gostilni Kosič, vogal Korosčeve in Vrbanove ulice in ciljem na Trgu Svobode. Proga: Korosčeva, Majstrova, Kopitarjeva, Aleksandrova, Kolodvorska, Razlagova, Kerkova, Gregorčičeva ulica. Starta se ob vsakem vremenu. Razen predhodnega pokala, ki je razstavljen v trgovini Markovič, Gosposka 40, so predvidene še tri nagrade in tri kolajne. Startnina 2 Din je namenjena za olimpijski fond; na startu znaša prijavnina 4 Din. Razdelitev daril bo 17. t. m. ob 20 v klubskem lokalni podzveze. Prijave je nasloviti do vključno 16. t. m. na naslov: Slavko Markovič, Gosposka 40.

SK Ilirija (smučarska sekcija). Danes ob 18.30 v klubski sobi kavarne Evrope, seja sekcijekega odbora. Ob 20 istom sestanek članstva, katerega naj se sigurno udeležijo gg. Fürst, Kos, Bertonec, Kosir, Stopar, Zalta, Jamnik.

Vremensko poročilo JZSS in SPD 12. dec:
Bled-Jezero: temp. — 16°, mirno, brez vetra, sneg srež 60 cm, lahka meglica. — Bistrica-Bob. jezero: temp. — 16°, jasno, mirno, brez vetra, snega 75 cm. — Kranjska gora: temp. — 19°, jasno, mirno, brez vetra, sneg srež 60 cm. smuka dobra. — Jezersko: temp. — 8°, snega 36 cm, smuka dobra. — Kočevje: temp. — 10°, mirno, brez vetra, sneg srež, smuka dobra.

Program jugosl. nogometne zveze za leto 1934. Program naše nogometne zveze v prihodnjem letu bo zelo bogat ter se bodo odigrale naslednje zelo važne tekme:

23. marca bo velik trening reprezentance v Beogradu;

15. aprila Jugoslavija : Romunija za svetovno prvenstvo v Bukarešti.

Konec maja in v začetku junija (event.) svetovno prvenstvo v Italiji.

10. ali 17. junija Jugoslavija : Brazilija ali Argentina v Beogradu ali Zagrebu.

26. avg. Jugoslavija : Poljska v Beogradu.

2. septembra Jugoslavija : Češkoslovaška v Pragi.

3. do 11. novembra Balkanijada v Atenah.

Poleg navedenih tekem pripravljaj JNZ še tekme z Italijo, Nemčijo, Avstrijo in Madjarsko. Kakor je torej videti, čakajo našo reprezentanco prihodnje leto velike in težke naloge. Upajmo, da bo našemu nogometu priborila ono mesto, ki bi ga morali že zdavnaj imeti.

ASK Primorje : reprezentanca Posavja 4 : 2. Med gornjima reprezentanca se je igrala v Trbovljah nogometna tekma med izbranim moštvom Posavja in našim predstavnikom v ligi ASK Primorje. Sodniki sta se predstavili sledeči moštvi: Primorje: Starc, Hasl, Bertonec I, Boncelj, Svetič, Zemljak, Zemljič, Jež, Bertonec I, Erman, Šlamberger.

Reprezentanca: Kovač, Demšar, Vodopivec, Gračner, Lavrič, Janc, Jordan, Sajevec, Belinc, Lebeničnik, Drole.

Začetni udarec ima reprezentanca, njen napad se razbije ob dobro razpoloženi ožji obrambi. Kril-ska vrata Primorja se odlikuje s preciznim podajanjem napadu, kateri zastrelja nekaj sigurnih šans. Šele po 20 minutah se znajde in preseneti vratarja s štirimi zaporednimi goli, katerih strelca sta bila Bertonec I. in Erman. V tem delu igre so bili Primorjaši v precejšnji premoči.

Drugi del igre je bila absolutna premoč domačih. Le Starc ima zasluge, da ni rezultat dru-

Gospodarstvo

Slovenski lesni trg

Zadnji čas je postalo povpraševanje po našem lesu zopet živahnije, bodisi za mehak, kakor tudi za trd les. Italijanski trg, ki že dolgo dobo ne kupuje več na zalogo, temveč le za trenutno potrebo in za tranzitne kupcije, je precej oživel, pa je množina povpraševanj iz Italije za nas tudi nekaj barometer gospodarskega življenja našega sosedja, seveda, v kolikor se nanaša na les. Povprašujejo po tramih in rezani jelovini tretje vrste, kar kaže na bližnjo gradbeno sezono. Pa tudi po bukovini se mnogo povprašuje, tako parjeni, kot neparjeni. Treba pa je takoj omeniti, da so cene, ki jih kupci nudijo, vse prej kot ugodne. To ni zgolj tarnanje o krizi lesnega gospodarstva sploh, temveč še prav posebej o krizi lesne trgovine, ki počasi, toda stalno propada.

Predvsem je kriza udarila posredovalce v izmenjavi lesa, to je trgovce. Lastnik gozda na primer, ki surovine sam predela v polizdelke, je sicer krizo občutil in jo še — kot vsi drugi stanovi več ali manj — v ogromno zmanjšanem dobičku, vendar mu je še vedno dana možnost, da te svoje polizdelke proda. Če ne drugo, je takemu producentu plačano vsaj pogozdovanje; kriza — rekel bi — še ni načela njegove substance. Kvečjemu se je material, ki ga je lastnik-producent posedoval, spremenil v denar z majhnim, največkrat seveda nobenim dobičkom. Če je bilo plačano delo, ni bil plačan material ali obratno. Gornje nam razlaga dejstvo, da imamo pri nas lesne industrije, ki so dobro zaposlene, ker predelujejo lasten les.

Čisto druga je slika pri našem lesnem trgovcu. Kriza je povzročila, da je stopil producent v ožji stik s konzumentom, pri čemer sta se oba skušala okoristiti na račun trgovca. Naravnost klasičen bi imenoval primer, da so se v tekoči jeseni združili v Ljubljani ljudje v skupine in kupili komplet vagon drv naravnost od kmetov na Dolenjskem. Kmet je nekoliko boljše prodal, konzument je nekoliko boljše kupil, razlika pa je plačal — lesni trgovec.

Kar velja v malem, velja tudi v velikem in kar velja pri nas, velja v tem primeru tudi drugje.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke za 8. december kaže te-le postavke (v oklepajih razlika v primeru z izkazom za 30. november, vse v milijonih Din):

Aktivna : Zlato 1795,0, valuta 0,55 (+0,52), devize 107,16 (—0,2), skupna valuta 1902,7 (+0,3), devize izven podlage 50,6 (+0,76), kovani denar 227,76 (+11,54), posojila: menična 1843,15 (—12,76), lombardna 307,2 (—0,9), prejšnji predjudij državi 1719,96 (+0,35), razna aktiva 224,2 (+5,46).

Passiva : Bankovci v obtoku 4222,1 (—35,24), drž. terjatve 4,8 (—0,6), žiroračuni 627,0 (+44,3), razni računi 511,3 (—5,55), skupno obveznosti po vidu 1143,1 (+38,1), obveznosti z rokom 1096,0 (—0,4), razna pasiva 385,2 (+8,75).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 5365,25 milij. Skupno kritje znaša 35,40, v prejšnjem izkazu 35,47%, od tega pa samo zlato kritje 33,45 (prejšnji izkaz 33,47) %.

Izkaz beleži običajno izboljšanje statusa v zvezi z ultimom, kar se vidi v povečanju žiroračunov, zmanjšanju obtoka bankovcev itd. Nadalje je narasle devizni zaklad banke, obenem pa je bil zabeležen nadaljni znaten padec meničnih posojil, dokaz, da se kreditna politika banke ni izpremenila.

Trgovski dom v Novem Sadu, Novosadski trgovci so si zgradili svoj dom, ki bo posvečen dne 16. t. m.

Nazadovanje ameriške produkcije železa. V novembru t. l. je znašala ameriška produkcija železa 1,085.000 ton, v oktobru 1,343.000 in v novembru lani 631.000 ton.

Borza

Dne 12. decembra 1933.

Denar

Danes sta popustila le London in Trst, Curih je ostal neizpremenjen, dočim so drugi tečajji narasli. Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9,15, na zagrebški po 9,08 in na belgajski po 9,12. Grški boni so bili zaključeni v Ljubljani po 36, v Zagrebu po 35,50, v Beogradu so notirali 36,75 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2303,18—2314,54, Berlin 1364,03—1374,83, Bruselj 795,79—799,73, Curih 1108,35—1113,85, London 186,53—188,13, Newyork 3641,61—3669,87, Pariz 224,27—225,39, Praga 170,23—171,09, 1. rst 300,96—303,36.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 52.300 Din.

Curih. Pariz 20,235, London 16,87, Newyork 331, Bruselj 71,80, Milan 27,19, Madrid 42,15, Amsterdam 207,80, Berlin 123,30, Dunaj 72,65 (57,87), Stockholm 87, Oslo 84,75, Praga 15,36, Varšava 58, Atene 2,96, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,05, Japon-ska 1,01.

Dunaj. Dinar notira 8,50 denar.

Vrednostni papirji

Tudi danes so se državni papirji okrepili. Posebno se pozna dvig tečajev pri škodi, begl. obvez. in dolarskih papirjih, vendar je v slednjih promet slab. Na zagrebški borzi je znašal promet: 300 komadov vojne škode ter 300,0 dol. 7% Bler. pos.

Ljubljana. 7% inv. pos. 55 den., agrarji 31 den., vojna škoda 292 den., begl. obv. 42 den., 8% Bler. pos. 42 den., 7% Bler. pos. 38 den., 7% pos. DHB 56 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 55—57, agrarji 30—32, vojna škoda 293—293,50 (292), 12. 292,50—303, 2. 290—292 (291), 6% begl. obv. 42—43, 8% Bler. pos. 42—44, 7% Bler. pos. 38—38,50 (38), 7% pos. DHB 56—60. — Delnice: Narodna

gačen. Igra se predvsem po desni strani, ki je prav dobro funkcionirala.

Takoj v 10 minutah izsilijo domači kot, ki ga strelja Jordan precizno pred gol, ga ujame Belinc in ga strelja mimo presenečenega vratarja. 4 : 1 za Primorje. Po minutu pozneje lepa kombinacija Gračner—Jordan—Sajevec, ki pa slednji spremeni z lepim strelom v najlepši gol dneva 4 : 2 za Primorje. Proti koncu še en gol za domače, ki ga pa sodnik ne priznava. Zadnje minute je Primorje spremenilo poslovo in branilo rezultat 4 : 2 do konca.

Rezultat, ki ga je dosegla reprezentanca, je prav časten s skupnim in smotnim treningom se lahko poda brez bojazni tudi na tuja igrišča.

Sodil je sodnik g. Marin prav dobro.

(Opomba uredništva: Valed pomanjkanja prostora se je objava poročila nekoliko zakasnila.)

Poleg opreznosti, ki jo narekuje italijanskemu lesnemu trgovcu-uvozniku negotovi gospodarski položaj, da ne kupuje na zalogo, ampak po naročilu, nas je udarilo pri izpodirivanju trgovca še to, da so pričeli z direktnim nakupom tudi italijanski konzumenti, na primer gradbene družbe. Tudi te rabijo le omejeno količino lesa. Zato pri nas v trgovini tramov na primer sploh ne poznamo več drugačnih naročil, kot na ncto. Naročilo na blago monte je prava redkost.

Ta način trgovanja naši lesni trgovini silno škoduje. Saj danes ni treba drugega, kot da sedež na kolo in se pelješ na deželo, pa imaš kmalu listo tramov — če ni pretežka — kompletno. In to po ceni, ki komaj krije režijske stroške.

Ali pa rezana jelovina! Vprašuje se le za IIIa kvaliteto in naši mali producenti so jo prodali večinoma naravnost italijanskemu uvozniku, oziroma konzumentu. Ostala je producentu večinoma prva in druga vrsta in pritisk na producenta je tak, da tudi ti dve vrsti počasi, pa gotovo izgubljata na ceni. Če bi posredoval naš trgovec, bi se to ne zgodilo. Trgovec ima dovolj poznanja trga in bi gotovo ne prodal kvalitete v razmerju, ki bi mu utegnilo prineseti škodo. Dokler je odločal trgovec — in seveda tudi velika industrija, ki pa je številčno majhna — je mogel vsak interesent kupiti, karkoli je hotel (lesa nam, hvala Bogu, ne manjka), toda dobil je gotovo kvaliteto le pogojno, to je, če je vzel še od trgovca določeno količino drugega blaga. Mali producent pa ne more staviti nobenih pogojev, ker je finančno prešibak. In kopije tako sebi in trgovcu jama.

Vprašanje lesne trgovine je postalo že davno pereče in treba se bo brez odlašanja odločiti, če se naj ta stan prepušči počasnemu umiranju, ali pa se ga zaščiti na način, ki mu bo omogočil nadaljnji obstoj ter tako prepreči propadanje narod. premoženja. Ker ni denarja, s katerim bi si ta stan mogel pomagati, menda ne bo preostalo drugo, kot da se celokupno lesno gospodarstvo, v katerem privatna inicijativa nič ne pomeni, prisilno organizira, pazec posebno na to, da od tega najmanjše koristi ne bo imel — mali producent. Br.

banka 4100 bl., Privileg. agrarna banka 244—246, Sečerača Osjek 130 den., Impex 50 den.

Belgrad. Narodna banka 3850—3950 (3880), Priv. agr. banka 246,50—248 (248, 247), 7% invest. pos. 57,50—58 (58), vojna škoda 292,50—293 (294, 292), 12. 292—293 (292,50), 2. 291,50—292 (291,50), 6% begl. obv. 42,50—42,75 (42,75, 42), 8% Bler. pos. 41 den. (42), 7% Bler. pos. 37 den. (37).

Dunaj. Donavsko-savsko-jadranska 59,85, Landerbank 15,70, Narodna banka 150, Steg 15,90, Steweag 8,90, Alpine 8,50, Rima 18,50, Trboveljska 13,50.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je neizpremenjen. Za pšenico je tendenca nadalje stalna, vendar se opaža pomanjkanje ponudbe. Slejkoprej pa je stalna tendenca za koruzo, za katero je znatno povpraševanje. Ponudbe v koruzi je razmeroma malo in cene se drže še razmeroma dobro. Cene moki so ostale neizpremenjene.

Živina

Dunajski prašičji sejem 12. dec. 1933. Pripe-ljanj je bilo 7885 špeharjev, 4272 pršutarjev, skupaj 12.157, od tega iz Avstrije 5389, iz inozemstva pa 6768. Cene so bile v šil. za kg žive teže: špeharji 1,37—1,40, stari 1,30—1,34, kmetijski 1,35—1,42, križani 1,36—1,45, pršutarji 1,14—1,50. Pri menjajoči se tendenci so cene ostale v glavnem neizpremenjene, razen prvovrstnih ogrških veleposesniških špeharjev so cene ostalih špeharjev popustile za 2—3 groše pri kg žive teže.

Naše dišastvo

Na obnem zboru Akademске zveze dne 7. decembra 1933 je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Casar Franc, cand. iur.; podpreds.: Zale-tel Vinko, theol.; tajnik: Lah Zdenka, cand. iur.; blagajnik: Virnik Maks, cand. iur.; gospodar: Vrhovec Lojze, stud. iur.; knjižničar: Kiki Franc, stud. phil.; revizorja: Zerjal Stanko, theol., Ložar Alojzij, cand. iur. V odbor prišlo še predsednik-ki društve: J. k. a. d. »Danica, J. k. a. d. »Zarja, J. k. a. d. »Savica, Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev.

Kongreganisti! V sredo dne 13. decembra bo redni sestanek akademске kongregacije Marijinega Oznanjenja pri oo. frančiškanih ob četrty na devet zvečer v hišni kapeli. Tovariši, posveti tudi ti vsaj pol ure Kristusu in Mariji!

Akademška Marijina kongregacija pri oo. ju-zuifih ima svoj redni sestanek drevi ob ¼8. — Voditelj.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 13. decembra: 12.15 Naše in tuje šaljivke (reprodukcija) — 12.45 Poročila — 13.00 Cas, reproducirani plesi raznih narodov — 18.00 Komorna glasba, izvaja Radio kvintet — 18.30 Radio orkester — 19.00 Z letalom na južni tečaj (Pavel Kunaver) — 19.30 Literarna ura : Žena v ilirskem gibanju (Vera Dostalova — 20.00 Prenos opere iz Ljubljane — V odmoru : Cas in poročila.

Četrtek, 14. decembra: 12.15 Reproducirani vokalni koncert: Serenade 12.45 Poročila 13.00 Cas, reproducirani koncert: godbe na pihala 18.00 O prehrani otrok (dr. Konvalinka-Tavcar) 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.30 Sbrhova-ščina (dr. Rupel) 19.30 Plošče po željah 20.00 Pre-nos iz Beograda 22.00 Cas, poročila, radio-izv.

Drugi programi

Četrtek, 14. decembra
Belgrad: 12.05 Radio orkester 16.00 Koncert učencev osnovne šole 17.00 Operetne arije 20.00 Vokalni koncert Petra Rajčeva 20.30 Simfonični koncert orkestra kraljeve garde — Dunaj: 11.30 Lahka glasba 17.30 Koncert za cimbalno in želo 19.30 Radio orkester 21.00 Koncert simfoničnega orkestra —

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonske 3 mm visoke pletilne vrstice po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Služkinja
vajena vseh hišnih del in kuhe, išče mesta kjerkoli. Ponudbe prositi na upravo »Slovenca« pod šifro »Urna in poštna«. (a)

Službodobe

Deklico
pošteno, pridno, sposobno za gostilno, pametno, zanesljivo — vzajem po praznikih. — Z znanjem nemščine in šivanja ima prednost. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Deklica« št. 14573. (b)

Kuharico
pridno, od 28—30 let staro, ki bi opravljala tudi druga gospodinjinska dela, takoj sprejem. Plača po dogovoru. Reflektira se na daljša sprave. — Tabor 2, Ljubljana. (b)

Služkinja
za vsa hišna dela — se sprejme. Izve se v upr. »Slov.« pod št. 14591. (b)

Pouk

Šoferska šola
E. Čeh
(bivša Cameronova šoferska šola)
Ljubljana, Gosposka c. 36
Šola za poklene šoferje in amaterje. Prospekti in polastila zastoj in franko.

Objave

Pridite po ponudbe!
V naši upravi so ostale nedvignjene se sledeče ponudbe: »Doge«, »Govtina 37«, št. 14496, »Govtina« št. 14329, »Hiša« št. 14296, »Hiša« št. 14250 »Instruktor«, »Ljubljanska okolica«, »65.000 Din«, »Marljiva«, »Matematika«, »Plačam takoj«, »Prazna«, »Redka prilika«, »Zelo poštena«. — Dalje starejše ponudbe pod sledečimi šiframi: »A. M.«, »Kurje oko«, »Jaquard«, »Kamnik«, »Marljiv in zanesljiv«, »Sigurno« št. 13500, »Snažna in poštena«, »Tajniško mesto«, »Takojsnje plačilo 3«, »Parcelo kupim«, »Plačam«, »Proti plačilu«, »Vestna« št. 12000, »Zeničen takoj«, »Skrb za prihodnost«. — Prosimo inzerente, ki so pod temi šiframi naročili oglase, naj pridejo po ponudbe ali pa naj nam sporoče naslov, kamor jih lahko pošljemo. — Uprava »Slovenca« v Ljubljani. (o)

Denar

120.000 Din posojila
iščem. Vknjižba na prvo mesto. Obrestoval bi mesečno. Isto posojstvo se tudi proda za 700.000 Din. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana« 14579. (d)

Stanovanja

ODDAJO:
Trisobno stanovanje
lepo, z vsemi pritlikalnimi, se odda za 1. februar. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Februar« št. 14574. (c)

Hišnica
poročena, pridna in poštena, dobi brezplačno stanovanje. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 14580. (c)

Stanovalca
sprejme v snažno sobico z vso oskrbo po zmerni ceni poštna krščanska družina. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14544. s

Vnajem

ODDAJO:
Lepe kleti
prioravne za vinsko ali sadno trgovino ali podobno, se oddajo v najem takoj v Mariboru v hiši Zadrške zveze, Miklošičeva cesta 2. Ponudbe in pojasnila istotam. n

Gostilna
z malim posestvom (ali brez posestva), v industrijskem kraju na deželi, v kateri se iztoči letno ca. 60—70 hl vina, se odda v najem s 1. januarjem 1934. Več po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometna« št. 14581. (n)

Kupimo

Vrednostne papirje
kupi komanditna družba M. Jankole, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-II., telefon 3052. (k)

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca«
posrestvo ti hitro proda; če te ne z gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da

Hišo

z dobro vpeljano gostilno v Kozjem — prodam ali dam v najem. Kuželj, Kozje. (p)

Glasba

Klavirji!
Planini!
Kupujte na obroke od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice **Alfonz Breznik**
Aleksandrova cesta 7.
Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov in strun

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajatelj motorja bi znebil se rad hrč kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inzerat

Lepo perje iz Bačke
gosje, račje, kokošje, čohano, ter puh najceneje pri Salomon Gombó, Bačka Topola. Prodajalcem večji rabat. (l)

Kislo zeljo, repo
prvovrstne in cele glave za sarmo, v sodčkih dobavljiva po brezkonkurenčni ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo 10 telefon 25-91. (l)

Več vinskih sodov
od 50 litrov do 50 hektolitrov — se prodajo. Kopalnice Ježica pri Ljubljani. (l)

Vence

šopke, nagelčke — lahko naročite tudi potom telefonske številke št. 27-66. Vrtnarstvo I. JEMEC, Maribor, Prešernova 16.

Kislo zelje, repo, sarmo

prvovrstno, v sodih, po najnižji ceni dobavljiva: Homan, Sv. Petra c. 83.

BOTOT
Tazite na vaše zobe!!!
Ne uporabljajte kakršnihkoli sredstev! Po skoraj 200 letih preskušnji zahvaljuje BOTOT sloves in uspeh svoji zobni kremi.

Več elektromotorjev
od 12 do 15 Hp 220/380, prodaja Mihael Kavčič, Zg. Šiška. (l)

Nogavice, rokavice
robce, perilo, torbice, kravate
nizke cene samo pri **PETELINC-u**
Ljubljana ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

PERJE
poceni dobavlja E. Vajda, Čakovec. Vzorci pošlje brezplačno.

Cviček
originalni dobite v **Centralni vinarji** v Ljubljani

Purice, purane, kokoši
pitane, zaklane, popolnoma očiščene, zavoj 5 kg 73 Din. 10 kg 145 Din. Razpošilja franko kupčeva pošta:

G. DRECHSLER, Tuzla.

Posteljo
z zimmico na vzmeteh, omaro s predali, prodam. Hrenova 14, Ljubljana. l

Sveže najfinejše norveško ribje olje
iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Ajdovo kašo
razpošilja vsako množino najugodnejše F. Senčar — Ljutomer. (l)

Specialno izbiro modnih hlač in pumparc
dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c. e.

Jabolka
zimsko, okusna, po 5 Din kg franko vsaka pošta. povzetno razpošilja Postržin Maribor. Gozdna ulica 56. (l)

Orehova jaderca
umetno presušena, popolnoma brez vlage, brez nadaljnjega sposobna za mleto ter
modri mak
za polico — nudi najceneje
SEVER & KOMP., Ljubljana.

Kožuh
dobro ohranjen, se prodaja. Sodna ulica 15, prtiličje desno, Maribor. (l)

Perjel
gosje, čohano, kg 36 Din; purje, čohano, kg 26 Din. II. vrste 16 Din; beli puh kg 160 Din. Razpošiljam po poštne povzetju najmanj 5 kg. L. Brozović, Zagreb, Illica 82. (l)

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Dražbeni oklici
Dne 15. decembra 1933, ob 13 se bo prodalo v Zupazah-Sv. Helena št. 1 in na Mirni št. 14. Dolenjsko, sledeči predmeti: 1 cepilni stroj za usnje, 1 glasovir, 3 kredence, 1 zofa, 1 miza, 1 naslonjač, 1 luksuzni avto »Citroen«, 1 železna blagajna, starinske slike in razno drugo pohištvo. Kupci vabljeni. (l)

Obrt

Posteljne mreže
izdeluje na lesenih in železnih okvirjih najceneje; sprejemajo se tudi v popravilo. Alojz Andlovic, Ljubljana — Komenskega št. 34. (t)

Turdka A. Volk
Ljubljana, Resnjeva cesta 24.
nudi najceneje vse vrste plemenite moke in druge mivske izdelke
Zahtevajte cenik!

Telefon 2059
Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 8

Citajte in širite »Slovenca«!

MILIJONARJA JE OSVOJILA

Nameščenka pripoveduje svoj zanimiv roman

Gospa N..., ki se je nedavno poročila z zelo bogatim finančnikom, je izjavila med drugim tudi naslednje: Bila sem nameščena v čakalnici nekega fotografa. Za toalet in za vse drugo nisem imela dovolj sredstev, da bi bila moja zunanost čimbolj privlačljiva, vedno pa sem posejala veliko pozornost svojih polti. Prepričana sem, da je to tudi v prvi vrsti privabilo mojega moža. Uporabljam vedno puder Tokalon. Ta puder Vas v resnici okraši s presenetljivo lepoto. Tudi sedaj, ko mi ni treba več varčevati, ne bom nikdar uporabljala kakšne druge vrste pudra, ker sem prepričana, da je puder Tokalon toliko vreden, kakor najdražji puder.

Puder Tokalon ne bi mogel osušiti tudi najnežnejše kože, ker je na poseben, znanstveno ugotovljen način zmešan s smetano in peno. Ta deluje tako, da se obdrži puder štirikrat dalje na licu. Tudi med dolgi plesnimi zabavami v razgledni dvorani bo ohranila Vašo kožo brez vsakega bleśka.

Puder Tokalon da ono čudovito lepoto, po kateri hrepene vsi moški in ki predstavlja želje vseh žena.

Vsled pomanjkanja prostora sem primoran opustiti božični nakit (okraske)
ki ga prodajam
po znižani ceni!
OSVALD DOBEIC — LJUBLJANA
Pred školijo 15.

Prinorčam bogato izbiro nogavice, rokavice, spodnjega perila sraj, ovratnice.
Trgovina pletenin, kratke robe in perila
M. PUČER, MARIBOR, Gosposka 19.

NEVESTE! GOSPODINJE!
Najlepši okras Vašega doma je perilo, zavese, postelina, pregrinjala! Najfinejše in naitrepejše ga okrasite z vezanjem od trvdke
MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA
poleg hotela Struželj.

Izdelujemo gumbice, prebadamo šablone, predtiskujemo čisto ženska ročna dela imamo specielni entel za obleke in volane, azuriramo in entlamo. Vsakdo že ve, da imamo največjo in naitrepejšo vezilnico. Ker sami delo sprejemamo, ga sami nadziramo, zato Vas najboljše postrežemo.

Aleksandra Rahmanova: Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

»No, moli, popovski prasec!« je kričal Gorbunov, ki je bil zopet hudo pijan. »Zakaj ne moliš, da te reši?«

Mati je kričala, da je pretresalo mozeg in kosti, potem se je onesvestila. Za nekaj časa so odvezali starše in ju peljali k jezeru. Tam so ju zgrabili vojaki za noge, ju vtaknili z glavo v luknjo v ledu, ju zopet potegnili vun in to ponavljali tako dolgo, da mučenika nista dala nobenega znaka življenja več. Ljudstvo pa je gledalo, bolčalo in molčalo, molčalo... Kdo zna tako molčati kot rusko ljudstvo?

13. decembra 1917.

Danes je bila v tem kraju pravcata bitka med sovjetisti in ženskami. V tukajšnji cerkvi je ikona, ki jo imajo za krajevno svetinjo. Gorbunov je hotel tudi na tej podobi dokazati, da ni Boga. S člani »vojnege sodišča« in Ispolkoma je šel v cerkev, da bi razbil podobo s sekuro. Komaj je začel, so planile ženske, ki so bile v cerkvi, nad boljševice in tudi številni kmetje iz okoliških vasi, ki so želi v usmrtitvi starca, so se jim pridružili. S palicami in kar so se imeli v rokah so udarili na vojake.

»Spake!« so vpili. »Ne pustimo, da bi naše ikone strunili!«

Ispolkomec se bil skoraj do mrtvega tepeni in Gorbunov se je le teko posrečilo ubežati razjarjeni množici. Eden od njih je danes umrl. Kmetje so šli potem pred Ispolkom in vzeli starčev truplo ter ga pokopali.

Kmalu nato so začeli zapirati: skoraj vse ženske, ki so bile v cerkvi, so že prišli in jih nekaj

že postrelili. V vasi so odposlali kazenske ekspedicije.

Včeraj sem obsodila rusko ljudstvo zaradi molččnosti; vendar sem mu storila malo krivice. Danes je govorilo, zavzelo se je za svoje svetinje.

14. decembra 1917.

Starega očeta smo pokopali, kakor se »spodobic, z »duhovnikom«, kot nam je dovolil Gorbunov. Pogreba smo se udeležili samo mi — in Gorbunov! Vsi drugi so se bali priti. Zdaj že dovolijo, so rekli, in potem vsakega zapisejo, kdor je bil zraven in ga kličejo na odgovor... Bilo je mrzlo, 35 stopinj Reaumurja, in vrh tega je bil silen veter.

Po pogrebu smo šli za eno minuto domov, to se pravi v hišo, ki je bila nekaj naša. Pri vratih je že čakal izvošček, da nas je odpeljal na kolodvor.

Teta se je hotela odpeljati z nami, toda Gorbunov jo je pridržal kot talko za strica.

»Ko ga ustrelim, potem greš lahko na vse štiri strani sveta,« je rekel, »toda dokler ga ne dobim, ostaneš tu!«

Bridko sva jokali, ko sva zapuščali hišo. Kako žalostno je vendar na svetu!

Ko sva se peljali mimo odkladališča za razno ropotijo, sva videli razbite stroje iz stričeve tovarne, ki so moleli iz snega kot udje pobabljenega trupla. Kako sta se veselila stari oče in stric, ko sta jih dobila iz Nemčije, in kako so se veselili ti hudi, ko so jih razbili in jih odpeljali na smetišče!

Komaj smo prevozili tri vrste, smo slišali za seboj kraguljčke sanj; bil je Gorbunov, ki nas je s trojko hitro došel.

»Sprejmi vas do postaje,« je kričal, »da se vam kaj ne pripeti! Zdaj je nevarno, če kdo sam

potuje!«

Nobene besede več ni rekel in se je vozil tik za nami. Sedel je v najlepši kočivki starega očeta, najboljša trojka iz hleva starega očeta je bila vprežena in v najboljšo dobo starega očeta se je zavijal. Staro mater je umoril, strica je preganjal do smrti — nas pa je spremljal v tem mrazu, se vozil 40 vrst pri 35 stopinjah mraza, s svojo tuberkulozo! Kdo naj to razume? — — —

16. decembra 1917.

Doma. Zopet pri knjigah. Grška slovnica, primerjalno jezikoslovje, zdaj mi morata vidve utišati srce! Zdaj je mogoče živeti samo s knjigami, le, če si prizadevaš, da sedanjosti ne vidiš in jo pozabiš.

18. decembra 1917.

Včeraj so odprli skrinjico za svetinje našega mestnega svetnika, da bi ljudstvu pokazali, da sta ga duhovščina in oblast vodili za nos in ga varali. Uradno so objavili, da v skrinjici sploh ni bilo svetinj, ampak samo nagačena lutka in nekaj živalskih kosti, in roka, ki je visela iz steklenega okrova in so jo ljudje poljubljali, je bila iz usnja. Oče Aleksander pa je oznanil s prižnico, da je to navadna prevara, boljševiski sami so vzeli svetinje iz skrinjice. Zvečer ga je druhal pretepal in nato ustrelil. Boljševiki pravijo, da ga je ljudstvo ubilo, razkačeno zaradi sleparij popov. Ljudje pa pripovedujejo, da je oblast obljubila druhali, da bo vse premoženje očeta Aleksandra njeno, če ga ubijejo, in resnično so še ponoči izropali vso nišo, ne da bi milica branila. Popovo ženo so odpeljali v ječo, kjer so jo s 14 letnim sinom vred ustrelili.

Kadar slišiš, da je bil ta ali oni ustreljen, te spreleti mraz. Če pa se to zgodi s človekom, ki ga vidiš vsak dan, ki ga spoštuješ in ljubiš, kot očeta

Aleksandra, potem je tako grozno, tako neverjetno, da sploh ne moreš dojeti. Mistič, da ne živíš več, postaneš otopel, mrtev.

25. decembra 1917.

Božič! Božično drevo, gnjat, božična gos, slašice, gostje, mnogo gostov... Vsega tega je v izobilju, pa vendar ni pravi božič. Kje je prijazna, stara hiša dedova, kjer smo praznovali božič, odkar se spominjam, kje je stari oče, kje stric? In kaj je s teto? Kaj z Vadimom? Ne, ne, ni božič!

28. decembra 1917.

Danes je bila pri nas uboga vdova polkovnika Orlova v žalni obleki. Vojaki so ga na fronti ubili. Zgrabili so ga, vrgli kvišku in ga z bajoneti prestrigli. Danes zjutraj sta bila dva člana vojaškega in delavskega sveta pri njej in sta ji rekla, naj sleče žalno obleko. Prepovedano je, za nasprotni revolucije žalovati.

29. decembra 1917.

Župnika in dijakona pokopališke cerkve so zaprli, ker sta pri maši molila za carja in njegovo družino. Tudi njuno svojto so zaprli.

2. januarja 1918.

Danes sem bila pri Vadimovi sestri. Uboga Sinočka je bolna, ima 38 stopinj vročine. Postala je v zadnjem času tak prijeteljica, da ne more strpeti, da me ne bi vsak dan videla.

Ko sem se vračala domov in razmišljala, čim bi bolno Sinočko razveselila, mi je prišel nasproti vojak v čisto razcapanem plašču, na eni nogi je imel čevlji iz usnja, na drugi velikanski klobučevinasti čevlji in na hrbtu vrečo. Ustavil se je pred menoj, mi prožil obe roki in vzkliznil:

»Aljale!
Bil je Vadim!